

شەریمی کوردستانی عێراق
ئەنجوومەنی نیشتمانیی
کوردستانی عێراق

ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق

پروتۆکۆله کان

٥

١٩٩٢ - بەرگى پىينجهم

چاپى يەكەم ١٩٩٨

پېرست :

- پروتوكولى دانىشتىنى ژماره (٦٣) شەمە رىكەوتى ١٩٩٢/١٢/١٢ ل ٥
- پروتوكولى دانىشتىنى ژماره (٦٤) يەك شەمە رىكەوتى ١٩٩٢/١٢/١٣ ل ٥٥
- پروتوكولى دانىشتىنى ژماره (٦٥) سى شەمە رىكەوتى ١٩٩٢/١٢/١٥ ل ٨٥
- پروتوكولى دانىشتىنى ژماره (٦٦) چوارشەمە رىكەوتى ١٩٩٢/١٢/١٦ ل ١١٩
- پروتوكولى دانىشتىنى ژماره (٦٧) سى شەمە رىكەوتى ١٩٩٢/١٢/٢٢ ل ١٤١
- پروتوكولى دانىشتىنى ژماره (٦٨) چوارشەمە رىكەوتى ١٩٩٢/١٢/٢٣ ل ١٦٥
- پروتوكولى دانىشتىنى ژماره (٦٩) شەمە رىكەوتى ١٩٩٢/١٢/٢٦ ل ١٨٣
- پروتوكولى دانىشتىنى ژماره (٧٠) يەك شەمە رىكەوتى ١٩٩٢/١٢/٢٧ ل ٢٠٩
- پروتوكولى دانىشتىنى ژماره (٧١) دووشەمە رىكەوتى ١٩٩٢/١٢/٢٨ ل ٢٥١
- پروتوكولى دانىشتىنى ژماره (٧٢) سى شەمە رىكەوتى ١٩٩٢/١٢/٢٩ ل ٢٨٣
- پروتوكولى دانىشتىنى ژماره (٧٣) چوارشەمە رىكەوتى ١٩٩٢/١٢/٣٠ ل ٣١٧
- پروتوكولى دانىشتىنى ژماره (٧٤) پىنج شەمە رىكەوتى ١٩٩٢/١٢/٣١ ل ٣٣٩

پریاریدا که شەمەش پشۇو، لەبەرئەوه يەك شەمەمان دانا بۆئەوهى ئەندامان پاش رۆزى يەك شەمە يەكسەر سەفەر بکەن.

بەریز عەدنان مەحمدەنەقىش بەندىمى:

بەریز سەرۆكى ئەنجىنەمەن:

دويىنى لەكاتى گفتۈگۈز كىرىنى بابهتى دادگاي پىتىچۈونەوه بەرېز ئىياد كە بەراستى لە ھەموومان ماندوووتەرە گلەيىھەكى بچۈرۈكىلىنى كردم، ئەوه مافى خۆشى بۇو چۈنكە لەسىر سەكۆ (منصە) دانىشتبوو، چۈنكە ئەندامانى لەۋى دائىنىشىن نويىنەرايەتى لىزىتمە ياسا دەكەن جا ھەر پرسىيارىك لە پېرۇزەكەدا ھەبىت مافى خۆيانە وەلامى بەدەنەوه.

خالىيىكى تر لەوانە يەھەندىكى گلەيىلەي لە لىزىنەي ياسا كرا بىت كە ئەو پېرۇزەيە تۈزۈك دواكەوتىوو. بەراستى ئەممە بابهتىيىكى زۆر فراوان و، گىرنىگە و، ئىيمە پېرۇزەمان لە ئەنجىوومەنلى وەزىراندا بۆھاتبۇو كەرای ھەندى پسپۇرانى لەسىر وەرگىراوه، دواكەوتىنەكەش كەم تەرخەمى لىزىنەي ياسا نەبۇو، سوپايس.

بەریز ئىياد حاجى نامق مەجىيد:

بەریز سەرۆكى ئەنجىنەمەن:

ئىيمە كاتى خۆزى پرسىيارىكىمان ئاراستەي سەرۆكايەتى پەرلەمان كرد بۆئەوهى قىسە لە گەمل ئەنجىوومەنلى وەزىراندا بىكىت كە ئەو مولىكانەي دەستىيان بەسىر داگىراوه دىاري بىكىتىن و، لە ھەر پارىزگايەك لىزىنەيەك پىتكى بىت بۆ دىاريىكىدىنى ئەو حالەتانە، بۆئەوهى ئىيمە بىيارىتكى لەبارەوه بەدەين.

ئەوهى لە ئەنجىوومەنلى وەزىران هات ھەر بەتنەها ھەندى حالاتى دىيارىكىد بۇو ئىيمەش پاش پەيوەندىيىمان بە بەریزان دادوھەكان و، بەریز وەزىرى داد و، چەند خەلکىتكى پسپۇرەوه كرد بۆ ئەوهى رىيگە چارەيەكى رىتكۈيتىك بۆئەو كىيىشەيە بەدۇزىنەوه. جا ئەوهى ئىيىستا دەيخۇينەوه بۆ بەریزان راي لىزىنەي ياسا يە لە كۆتايدا شتىيىك دەمەننەتەوه كە دوو را ھەيە ئەويش شتىيىكى كۆتايىي نېيە، بەلكو دوو بۆچۈون ھەيە بۆ چارەسىر كەدىنى ئەو حالەتانە.

بسم الله الرحمن الرحيم

باسم الشعب

المجلس الوطني لكوردستان العراق

قرار :

استناداً إلى أحكام الفقرة (١) من المادة (٥٦) من القانون رقم واحد لسنة ١٩٩٢ ، قرار

المجلس الوطني لكوردستان العراق بجلسته المنعقدة بتاريخ / / أصدر مايلي :

قانون إعادة الأموال المصادرية بسبب الحركة التحريرية الكردستانية مالكيها الأصليين :

المادة الأولى : الغاء المصادرية والجز للاموال المنقوله وغير المنقوله التي تمت من قبل الانظمة

العراقية المتعاقبة بحق المساهمين في الحركة التحررية الكردستانية وذويهم أو بسببها من ١٩٦١/٩ او اعادة تسجيلها باسماء اصحابها الاصليين في اقليم كورستان العراق.

بهریز د. قاسم محمد قاسم:
بهریز سه روزکی نهنج ووم من.

خاوهنى ئەسلى مولىكە كە هەر كىيىه بچىت داواكارى بادات بە فەرمانگەئى تاپۇتاڭو مامەلەئى گەرانەوەي بۆ بىكىت، ئەگەر وابىي من دېشيم، بەلام ئەگەر ئۆتۈماتىكى بىگۈزىرىتەوە بىيت ئەوە چاكە، سوپاس.

بهریز د. عىزىز دين مستەفا رسول:
بهریز سه روزکی نهنج ووم من.

من كە دەريارەدى زمانى كوردى قىسە دەكەم مەبەستىم ئەوە نىيىه كە لە هەموو كورد كوردىتم، بەلام لە هەموويان زياتر پەيوهندىيەم بە زمانى كوردىيەوە زياترەو، زياتر لەسەر كوردىم نووسىيە. سەبارەت بە وەرگىرانى ياساكان بۆ زمانى كوردى من و، بەرپىز حسین عارف ئامادەين ياساكان بە كوردى داپېشىن، سوپاس.

بەرپىز جىتىگرى سه روزکى نهنج ووم من:

تکايە ئەو ئەركە مەخەنە سەر شانى خۆتان، چونكە دانانى ياساكان كە لە وەزارەتكانەوە دىت لە پەرلەماندا نىيىه خۆيان لە راستىدا زۆر بەبارىكى گرانى ئەزانى بۆئەو سەرچاوانەي بەعەربى بخوتىنинەوە جا وەرىگىرن باشتەرەو، جەنابىت شارەزاي ئەبىي هەردووكى بخوتىرەتەوە.

بەرپىز د. عىزىز دين مستەفا رسول:
بەرپىز سه روزکى نهنج ووم من.

سەبارەت بە ياساكانەوە بەشانازىيەوە ئەلىم (٣-٢) مانگ لەمەو پىش پىشىنيارى ئەم جۆرە ياسايدىم كەردى، بەلام مەرج نىيىه هەموو شتىكى بچىتە ياساوه ھەندى شت لەوانەيدى بە رىتمايى دەرىچى، راستە شتىكى باشە كە ياسا هيچ كەلىتىكى تىادا نەبىت، بەلام ناشبىت هەموو شتىكى بچىتە ناو ياسا، سوپاس.

بەرپىز ئەك بەر حەيدەر موسى:
بەرپىز سه روزکى نهنج ووم من:

لە ناوجەكانى زىير دەستى دۈزىن وەكى (كەركۈوك و، خانەقىن و، عەقرە و، شىيخان) پىشىمەرگەئى زۆرمان ھەيە هيچ لەخالەكانى ناو ياساكانە باسى ئەوەي تىا نەكراوە تاڭى ئەوانە هەر زەرەمىنە ئەبن و، بىزىجى پەرلەمان و، حۆكمەتى كورستان چارەيەكىان بۆ ناكات؟، سوپاس.

بەرپىز بەختىيار حەيدەر عەوسمان:
بەرپىز سه روزکى نهنج ووم من:

ئىيەمە كاتى خۆى پېۋەزىيە كىمان پىشىكەش كىدو، ئەندامانى ليژنەي ياسااش راي خۆيان دەرىپىوھ

لەسەری. لە مادە (١) دەلئى: (مصادرة وحجز الامول المنقوله وغير المنقوله التي تم) من

دۇوتىبىينىم لەسەر ئەم مادە يە هەيە :

يەك : بەپرواي من ئىيمە دەسەلاتى هەلۆشاندىنەوەمان نىيې لەبەر ئەمە ئەو شتە بەياسا كراوه، بەلام ئىيمە دەسەلاتى راگرتىمن هەيە ئەتوانىن بلىتىن (اعادە العقارات المصادر) دارىشتە كەشم بۆتان ئاماھە كردووه ئىستا بۆتان دەخويىنەوە دەتوانىن بىيارى لەسەر بەھىنە.

المادة الأولى : اعادة العقارات المصادر والملاعنة او مفسوخة العقود والمحجوزة من قبل الانظمة العراقية المتعاقبة بسبب مساهمة اصحابها في الحركة التحررية الكردستانية وذويهم منذ

١٩٩٢/٩/١١ إلى أصحابها الشرعيين.

خالى دووەم دەريارە خانووەكانى ئىسکانە كاتى خۆى كە بەلئىنە كانى مولىكىرىدىن (عقد التملیک) دراوهەتە خەلک و، زۆربەيان پارەيان بەتمواوى نەداوه، ياخود تۆمار نەكراوه، ياخود لهوانەيە دووبەش پارەكەيان داوه بەشىتىكى زۆر كەمى ماوە لەسەربىان و، بۇون بەپىشىمەرگە، سوپاس.

بەریز بارزان خالى دەمىزىز:

بەریز سەرۆزى ئەنجىزەن وومەن.

مەسەلەي خانووەكانى ئىسکان بەتەنبا كىيىشى هەولىر نىيې، بەلکو لە سلىمانى ودهۆكىش هەمان كىيىشە هەيە.

سالى (١٩٧٤) كە پەيۈندىيان بە شۆرىش كرد رىزىم خانووەكانى بەسەر (امن واستخبارات) دا دابەش كرد عەقدى ئىيمەيان هەلۆشاندەوە لەبەر ئەمە لە يەكتى لە بىيارەكاندا دەلئى ئەگەر كرىنى خانوو نەدرى ئەمە عەقدەكە هەلەدەۋەشىتەوە، لەگەل ئەمەشدا ئىيمە پارەيەكى زۆرمان خەرج كردىبو لەم خانووانە. ئىستا بەپىتى بىيارەكەي (مجلسى قيادەت شورە) عەقدەكان هەلۆشاوهەتەوە، ئىيمە هىچ مافمان تىدا نەماوه و، ئەو پىشىنيارە بەریز بەختىار كردى زۆر شتىتىكى باشە بۆئەمە مافى ئەو پىشىمەرگانە نەسووتى كە لەمېزە دەرىددەرن، سوپاس.

بەریز جەممەيل عەبدى سىنلى:

بەریز سەرۆزى ئەنجىزەن وومەن.

پىشەمە مەسەلە شتىك هەلۆشاندىنەوەي ياسا هەدقى كوردە و، دەسەلاتى ئىيمە يە لە پەرلەمانداو، پىيوىستە زۆر چاودىرى مافى ئەوانە بىرى كە مال مولىكىيان زەوت كراوه، ئەمە ئەندامەي ھاتۇونەتە پەرلەمان لە ئەنجامى خۇنى شەھىيدانەوە يە لەبەر ئەمە دەبىت زىاتر چاوى ئىيمە لە هەمە مافى شەھىidan بىت، بەتاپىتى ئەوانەي كە مالىيان زەوت كراوه، سوپاس.

بەریز مەلا تەھا مەحمدەد تەھا:

بەریز سەرۆزى ئەنجىزەن وومەن.

رەخىنم لەسەر بەرۋارەكەيە، چونكە دەبوايە لە سالى (١٩٦٠) وە بوايە، چونكە لەو كاتەدا

پارتی دهستی کرد به ریکخستان زور که س فهرمانی گرتی ده رچووه و مالیشیان دهستی به سه ر
د اگیراوه ئیستا ئهوانه ناگریتهوه، سوپاس.
بهریز فهسهت ئەحمد عەبدوللا / سکرتیری ئەنجومەن:
بهریز سەرۆکی ئەنجوومن.

تیبینیه کەم لەسەر بە روازی ۱۹۶۱/۹/۱۱)، چونکە حالتەکانی دهست بە سەردەگرتن
(مصادره) پیش بەيانی ۱۱) ای ئازار چارەسەر کراون بە رای من بە روازە کە ببیتە
(۱۹۷۳/۳/۲۰) پاش تھاو بۇونى شۇرۇشى ئەيلوول، چونکە پیش ئەم میژووه ھەمووی
چارەسەر کراوه پېتویست نیيە دەقى لەسەر بکە بین جاریکى دیكە، سوپاس
بهریز کاکەش محمدەند نەقشبەندیی:
بهریز سەرۆکی ئەنجوومن.

سەبارەت سەرنجى دكتور قاسم کە فەرمۇوی وشى (اعادة التسجيل) زىادە، بە تەنکید ئېبىت ئەم
وشى يە هەبىت، چونکە کە مالىتک دهستى بە سەر داگیراوه، دەبىن قىسىمە کى لى بکەی کە بۆ كىن
بگەریتەوه کە دەلىن (اعادة) واتا دووبارە تۆمار دەگرتىتەوه بەناوى خاۋەنە كە يەوه.
دەبارەت تیبینیيە کە د. عىزىز دىن، رېنمايى لەپەرلەمانە و دەرنىچىت، ئەو ياسايانە کە لە
پەرلەماندا دەردەچن مادىيە کى دەخەينە سەر وەزارەتە کە، وەزارەتى پەيۈندىدار دەسەلاتى پىن
دەدرى کە هەندىتىك رېنمايى دەرىكات بە مەرجىتك لە چوار چىتە ياسادا دەرنەچى.

سەبارەت بە تیبینى بەریز ئەگەرم، ئىمە ئیستا باسى قەرەبۇو (تعویض) ناكەين.
ئەو پېشىيارەت بەریز بەختىارىش كەرىدى، ئەویش دەبىن بە پەريارىك چارەسەر بکرى ئەك بە ياسا.
بهریز جەمیل سەندىش هەندى پەلەتى كە ئەگىنا ئەو حالتانە ئەو باسى كەردن لە ياساکەدا باس
کراون.

بۆ سەرنجە كانى بەریز فهسەت، ئىمە گۇقان نەوەك حالتىك مابىت کە چارەسەر نە كرابىت بۆ يە
گەرپائىنەو بۆ ئەو میژووه، سوپاس.

بهریز جەتگەری سەرۆکى ئەنجوومن:

لە رايەكانى ليژنەت ياسا تىن گەيشتم کە ئەوانىش لە گەل ئەوەن بە روازوی ۱۹۶۱/۹/۱۱) نە
چەسپىتىرى وەھر بە رەھايى بېتىتەوه، بەلام با ۱۹۶۱/۹/۱۱) دانەنرى مادام جەنابتان لە
سەرنجە كانى خۆتاندا دەلىن، نەك حالاتى تايىھەتى مابىت.

بەریز ئەيد حاجى نامق مەجيىد:
بەریز سەرۆکى ئەنجوومن.

من يەك تیبینىم ھەبۇو ئەويش (عادە) يە نەك (الغاى) كە ئىمە دەسەلاتى ئىلغامان تىيە، من
پىيموايە رايەكى وابەرەو دروست بۇون دەروات لەناو ليژنەت ياسايش كە ئىمە دەسەلاتى
ھەلۋەشانەوەت ياسامان ھەيە، ئىستا ئىمە دەسەلاتى مەركەز بەریوھ دەبەين و، ھەتا

بارودخه‌کهی مهرکه زیش و ابینی تیمهش به رده‌وام دهین، چونکه ئه‌گه ر بلىین (تحمید القوانین والقرارات والتوجیهات والاوامر الصادرة) ئه‌و کاته (تحمید) که يه‌کلا ناکریتەوە، سوپاس

بەریز جیگری سەرۆکی نەنجی وومەن:

لە پاساودانی کیشەی (اعادە) و (الغا) من وەکو سیاسیەک (الغا)م لا پەسەندە، بەلام نەک بەو مەرجەی کە بەریز ئەیاد باسی کرد، تیمە کە وقان ئەو بارودخه لە هەریمدا ھەیە کیانیتىکى فیدرالى لەناو عیراقتىکى يەکگرتۇرى ديموکراتىدا ماناي ئەو نېبىھ دەولەتىكى سەریە خۆمان دانا ئەوە تەنها لایەنى سیاسیەکەي ئەمەوتىت لەو شتە تەئکيد بکەم، بەلام پاکانەی ياساكانى تر چى دەبى، بەو ئیعتبارەی کە هەریمی كوردستان كیانیتىکى فیدرالىيە لە چوار چىتوھى عیراقتىکى ديموکراتىيە و تیمە دەولەتمان رانەگە ياندۇوه لەبەر ئەوە مافى ئەوەمان ھەيە شتى مەركەزى گۈن نەددىپنى.

بەریز ئەیاد حاجى نامق مەجىید:

بەریز سەرۆکی نەنجی وومەن:

منىش تەئکيد لەسەر قىسى بەریزت دەکەم، بەلام مەسەلە کە کاتى خۆى کە تیمە لە لېژنەي ياسا و، راي زۆريە زۆرى دادوھ و پىپۇرەكان ئەوە بۇو کە تیمە لەبەر ئەوە سەرچاوهى ياساكانە نىن ناتوانىن ھەلیبۇوشىنىنەوە، بەلام دەتوانىن رايىگرین (تحمید) بکەين، بەلام بۆئەو حالەتى (الغاى موصادەرە) بەراستى لەبەر دەرمى دەرگا يەكى داخراو دايىن. سەبارەت راي تايىيەتى خۆم تەئکيدم لەسەر ئەوە كەد تا وتم رايىكە واپىن دەگا لەناو لېژنەي ياسا و، تا ئىستا يەکلا نەبۇوەتەوە کە ھەندىي ياساو بپىار ھەيە دەبىن (الغا) بکرىن، بەلام مەبەستى من بۆئەو نېبىھ کە تیمە دەولەتمان راگە ياندۇوه، سوپاس.

بەریز حەمسەن عەبدولكەريم بەرزنجى:

بەریز سەرۆکی نەنجی وومەن:

ھەر چەندە لېژنەي ياسا رايە كانيان لە جىگاى خۆى بۇو، بەلام لەلایەنى (الغا و اعادە) تیمە ياسامان (الغا) نەكروعو، بەلکو شۇينەوارى ئەو ياسا يەمان ھەلۋاشاندۇتەوە، سوپاس.

بەریز كاڭرهش مەحەممەد نەقشىبەندىي:

بەریز سەرۆکی نەنجی وومەن:

خۆى بابەتى بەروارى (11) تەنها (من باب الاحیاط) وەکو پېشکەشم كردن، چونکە دەرسىتىم حالەتىك چارەسەر نەكرابىن و، مانەوەش بەرای من زەرەرى نېبىھ، بەلکو سوودى ھەيە، چونکە حالەتەكەي وەکو ماماوستا تەھا فەرمۇوى لەوانەيە ئەو حالەتانە لە سالى (1960) و، مابىت ولە (1970)دا چارەسەر نەكرابىن، سوپاس.

بەریز جیگری سەرۆکی نەنجی وومەن:

ئىستا با دەنگ لەسەر مادەي (1) بەدەين و، بزانىن بەروارى (1961/9/11)ھەبىن، يان؟.

کی لەگەل ئەوەدایە مادەی (۱) وەکو خۆی بىتىيىتەوە؟.. تکايدە دەست بەرز بکاتەوە.. دەست بەرز كرايدەوە.. سوپاستان دەكەين.. كىن دەزه؟.. كەوانە بەزۇرىيە دەنگ مادە (۱) پەسەند كرا.

بەریز ئىياد حاجى نامق مەجید:

المادة الثانية :

۱- تتم معالجة الآثار الناجمة عن حالة تنفيذ المصادرة والاحتجز وفق المادة الاولى من هذا القانون على الوجه التالي.

بەریز يونس مەحەممەد سەھلیم رۆزىيەيانى:
بەریز سەرۆكى ئەنجىزە وومەمن.

پىتىوايد بېرىگە (۱) روونە (تعداد الاموال الممحوزة ويعاد تسجيلها)، بەگشتى زىادە و، لە مادەي يەكىمدا روونە، سوپاس.

بەریز كاڭەرەش مەحەممەد نەقشىبەندىيى:
بەریز سەرۆكى ئەنجىزە وومەمن.

مادەي (۱) بىنەمايدە كى موتلەقە بىرادەران فەرمۇويان بېرىگەي (۲) تەنبا روون كردىنەوەيە، ئىنجا لە بېرىگە كانى (أ، ب) دەوو حالتى چارەسرەر كردووە، هەندى (عقارات) هەيە زەوت كراون، بەلام بەناو خاوهەكائىانە و، هەندىيىكى تىرىش هەن ھېيشتا نەفەرۆشراون، ئەوانە پىتىويستيان بە ئىجرائاتى گەراندىنەوە نىيە، سوپاس.

بەریز جىتىگىرى سەرۆكى ئەنجىزە وومەمن:

مادە (۲) بېرىگەي (۱) كىن لەگەل ئەوەدایە وەکو خۆى وەرىگىرىت؟.. تکايدە دەست بەرز بکاتەوە.. دەست بەرز كرايدەوە.. سوپاستان دەكەين.. كىن لەدەزه؟.. بەزۇرىيە دەنگ مادە بېرىگە (۱) لە مادە (۲) پەسەند كرا.

بەریز ئىياد حاجى نامق مەجید:

۲- اذا كانت الاموال المصادر قد انتقلت الى اشخاص من الذين تركوا اقليم كورستان قبل او بعد الانتفاضة والتحقوا بالسلطة فيعاد تسجيلها باسماء أصحابها الأصليين.

بەریز يونس مەحەممەد سەھلیم رۆزىيەيانى:
بەریز سەرۆكى ئەنجىزە وومەمن.

ئەو مادەيە پىتىوايد كەوا بەو تەركىيەز نەبىت كە تەنها لەسەر ناوى يەك كەس بىت كە كورستانى بەجىتەيىشتىنى، من لەگەل ئەوەدام لەسەر ناوى ھەر كەسىك بىت لە كورستاندا، يان لە دەرەوەي كورستان كە مالەكەي زۇتكراوەكە كە چۈوەتە سەر ناوى ئەو بەریتەوە بە خاوهەنی خۆى، سوپاس.

بهریز کمال نیبراهیم فرودج شالی: بهریز سره روکی نهنج ووم من:

دهمهویت پرسیاریک له براادرانی لیژنهی یاسا بکه مخانووه کان که بلین یه کیک کریویه تی ئه ویش داویه تی به یه کیکی ترو ئه وانه تی تریش هه لیره ماونه ته وه، چی بکه بن له و حاله ته دا؟. ئیمه کاتی خوی که باسمان کرد، براادران هه مه و پشتگیری رایه کانیان کرد به تایبه تی به ریز فرهنسو و، کاک بارزان، ئیمه وامان به پسنهند زانی که مخانووه کان بدربته وه خاوه نی خویان، چونکه ئه وه یه که م، دووه که له یه کتریان کریویه ئه وانیش به راستی تاو ابارن، و پیاوی باش نین.

پرسیاریکی ترم هه یه ئه مانهی ئه مخانووه یان کریویه و سولفه یان له سه ره و هرگرتووه و رایان کردووه بوقنونه سولفه کشتوکالی و، سلفه پیشه سازی و، سلفه تری له سه ره و مخانووه و هرگرتووه ئایا ئه وه چیبیه؟، هه ر چه نده من له گهله ئه وه که مخانووه کان راسته و خو بگه رینه وه بوقاوه نه کانیان ئه وانی تریش با له نیوان خویاندا ریک بکهون، سوپاس.

بهریز جیگری سره روکی نهنج ووم من:

همو ئه و قسه و یاسانه بق ئه وه یه که به ریزان فه رمووتان.
ئیستا کن له گهله ئه وه دایه که بپگه (۲) ای ماده (۲) و کو خوی بینیتیه وه؟.. تکایه دهست به رز بکاته وه.. دهست به رز کرایه وه.. سوپاستان ده که بن.. کن له دزیتی؟.. که واته به زوریه ده نگ بپگه (۲) پسنهند کرا.

بهریز نهیاد حاجی نامق مه جید:

۳- اذا كان العقار المصادر قد تم بيعه ولايزال في حيازة المشتري الاول ولم يحدث فيه اية
تغيرات فيعاد تسجيله لمالكه الاصلی ولايحق لهذا المشتري الرجوع على صاحب القرار
ببدل الشراء .

بهریز ملا محمد تahir محمد زین العابدين:
بهریز سره روکی نهنج ووم من:

(اذا كان العقار المصادر قد تم بيعه). ئمه ناویت. (ولم يحدث فيه اية تغيرات ويعاد تسجيله
باسم المالك الاصلی ولايحق لهذا المشتري الرجوع الى صاحب العقار ببدل الشراء) ئه وه
قهیدیکی دویت، ریز بولیژنهی یاسا هه یه و ایزانم به راوردی فقهی ئیسلامیشیان تیا کردووه
چهند خالیکی ساده نه بیت، سوپاس.

بهریز جمه میل عه بدلی سندی:
بهریز سره روکی نهنج ووم من:

جیی داخه لیره زور ره چاوی مافی کریگرته و خائین کراوه، که ده لین (ولم يحدث فيه اية

تغیرات). به رای من ئەو وشەی (تغیرات)ە لابچىت، چونكە ھەتا ئەگەر (تغیرات)ە كەش كرابىي دەبىن مولىكىكە بىگە پىزىتىتەوە، سوپاس.
بەپىز شىرونان ناسخ عەبدوللا حەيدەرى:
بەپىز سەرۆكى ئەنجۇرمەن.

ئىمە وەكولىنىڭ ياسا كېيارەكەمان نۇئى داناوا بەشىتىۋە كى رەھايى. سەبارەت ئەو سەرنجانەي كە مەلا مەحەممەد داي، و (حىازە المشتري)، ئىمە پىتىمان پەسندە، بەناوى كېيار بىت، سەرنجە كانىشى زۇر لە جىتىگاى خۆيەتى، بەلام ئەوهى كاك جەمەيل دەلىت يەكە يەكە چارەسەرمان كردووە و، بەبىن ئەوهى دوايش بىكەۋىت لە ئامادە كەردىنى ئەم پەرۋەذىيە و، حالە تەكان جىاجىما چارەسەرمان بۆ داناوا، سوپاس.

بەپىز كاڭەرەش مەحەممەد نەقشىبەندىي:
بەپىز سەرۆكى ئەنجۇرمەن.

بەتەنبا (باپسىم) بەس نىيە، ئەشىن كابرا لە (حىازە) ئى دانەبىت، چونكە بەكىرىي داوه و، دەچىتە لاي كاپرايەكى تر، ئەنجا لەھەر كويىيەك بىت گۈزگۈزىيە با تۆمار كرا بىت بەناوى، بەلام ئەشىن لە (حىازە) ئەمدا نەمابىت و بەكىرىي دراوه، بەلام تا ئىستا بە ناوى كېيارەكە وەيە تەنها ئەو وشەي (حىازە) تۆزۈك گرفتى بۆ دروست دەكت، سوپاس.

بەپىز جىتىگرى سەرۆكى ئەنجۇرمەن:

كى لەگەل ئەوهادىيە بىرگە (۳) ئى مادە (۲) وەكول خۆي بىتتىتەوە؟.. تکايىد دەست بەرز بىكەتەوە.. دەست بەرز كرايەوە.. سوپاستان دەكەين.. كى دىزە؟.. كەواتە بەزۇرىيە دەنگ بىرگە (۳) پەسەند كرا.

بەپىز ئەيدا حاجى نامق مەجىيد:

٤- اذا كان العقار عرصة خالية و احدث فيها المشتري الاول منشآت من غير صاحب العرصة الاصلية بتملك المنشأة بكلفتها وقت الانتشاء و قبض القيمة للأرض من المشتري الاول من تاريخ نفاذ هذا القرار، سوپاس.

بەپىز مەلا مەحەممەد تاھير مەحەممەد زىن العابدين:
بەپىز سەرۆكى ئەنجۇرمەن.

(اذا كان العقار عرصة خالية.. وقت الانتشاء ومن تاريخ نفاذ) بىچى جىاوازە ئىستىناد لە سەر چى كراوه؟، لىرە ياساکە مەبەستى (اعادە) ئى ملکە بۆ خاوهنى خۆي نەك سزادانى، لىرە بەس سزادىيە، چونكە كاتى (انشاء) لەگەل قىيمەتى ئىستا (نفاذ) و، دىارە كە شتىكى جىاوازە، سوپاس.

بەریز کاکەرەش مەحمەد نەقشبەندىيى:
بەریز سەرۆكى ئەنجىوومەن.

ئەو جىياوازىيە لەودايىه كە ئەو كەسەي كە عەرسەيلىنى كىرىپە ئىيىمە بەسىنى لا يەغان داناوه ئەوەش ئەبىت تۆزىك مەحاسىبە بىرى، مەحاسىبە كەش ئەوەي قەرەبۇوى بنايە كەمان داوه بۆئەوەي زۆر زولىمىلىنى كە ئەن كاتى خۆى چەندىلىنى خەرج كردووە كە دروستى كردووە پارە كە خۆى وەرگىرىتىدە، بەلام ئەو براادەر كە پېشىمەرگەيە و ئازەزۈۋى و انىيە ئەو خانۇوە بىكىرىتەوە بە نرخە كۆنە كە بۇيىھە زەويە كە خۆى بفرۇشىت بە نرخى ئىستا چەند دەكى با خاودنى بىنائە پارە كە بىداتى و، رىزگارى بىت، سوپاس.

بەریز فەرنىسق تۆمەنەن:
بەریز سەرۆكى ئەنجىوومەن.

بەرای من يەكەم كەس كە مولىكە كەي لە بەعس كىرىپە ئەو نىيازپاڭ نىيە، بەلام دووھم سىيىمە كەسم نىيازيان پاكە، من خۆم بە نۇونە دىئىمەوە زەوي خۆم دوو براادەر كىريان كە منيشان ناسىبۇوە، يەكىييان يەكەم جارو، دووھم جارىش كىرىپەتى، سوپاس.

بەریز کاکەرەش مەحمەد نەقشبەندىيى:
بەریز سەرۆكى ئەنجىوومەن.

باپەتكە لەوانەيە بەشىتىكى زۆر لە خەلەكە زانىبىتى، بەلام ھەشن كە لەوانەيە وەريانگىرتووە هەندىيكتىيان وەكى كاڭ فەرنىسق وتنى فەرمانىيان پى كراوه و، هەندىيكتىيان لەوانەيە بە خراپە كردوويانە، بەلام ئەوانە ئىيىمە بە (سوء) نىيەقان داناوه لەبەرئەوەيە لەوانەيە ئەگەرتىكى لاواز هەبىت، لەبەر ئەو ئەگەرە لاواز نەمان توانيوھ موحاسەبەيان بىكەين، سوپاس.

بەریز كەمال نىبراھيم فەرەج شالى:
بەریز سەرۆكى ئەنجىوومەن.

من پشتگىرى قىسە كانى بەریز فەرنىسق ئەكەم يەكەم گومان لېكراوه دووھمېشيان هەرگومان لېكراوه و مەرقۇيىكى باش نەبووه، چونكە ئەيان زانى خانۇوانە ھى ئەو براادەر تىكۆشەرانەيە كە ئەدرا بەمۇزايىدە بە فەرمانى (أمن و مخابرات) ئەممە يەك دووھم، ئەوانەي دووھم وسى يەم كە كىرىپۇيانە زانىبۇيانە كە ئەم خانۇوانە ھى كىتىن، لەبەر ئەوە دەبىت ئىيىمە رايە كەمان رايە كى شۇزىشگىرەنە بىت ئەو خانۇوانە يەكسەر بىگەرىتىنەوە بۆ خاودنە كەي، سوپاس.

بەریز جىيگىرى سەرۆكى ئەنجىوومەن:

ئىيىمە هەمۇومان لەسەر ئەوە كۆك بۇوىن كە ياسايدىكى ئاوا دەرىچىت بېيارماندا بۆئەوە و، داوانىمان كە لېزتەي ياسا پرۆژەي ياسايدىكە پېشىكەش بىكەت، لەسەرەتاشهوە و تىمان پىتىۋىستە

یاساکه وابیت که که لاینی تیدا نه بیت، بۆ نمۇونە له به غدا حکومەتى بە عس لە هەشتاکان نەوە و، لە سەرتايى شەرپى عىراق وئيراندا هەندى كەسى بەناوى ئەوەي کە عىراقى نىن ياخىن بە عىيىن مولىكە كانىانى زەوت كردووە، لە موزايىدە فرۆشتوو يەتى و، كەسى يەكەم (ارشد زىبارى) ئەچوو فەرسى ئەو مالانەي ئەكىرى وئەيزانى کە هي ئەو مالانەشە و، پاش دەسالى كە خەلک ئەچىت لە (ارشد) فەرش ئەكىرىتەوە، لەوانەيە نەزانىت بە تايىھەتى ئەو فەرشە هي ئەوەيە و، ئەم كېيۈپەتى لەوانەي کە دور خارابونۇمۇ. ئەندامانى لېزىنەي ياسا ئەوەيان لە بەرچاۋ وەرگەتۈرۈ كە ياساکە يان داناوه لە گەل ئەوەشدا لەوانەي کە ئەوانە وەك كاڭ فەنسۇ وتى هى واي تىدا بىت كە بىزانىت کە ئەم شتانە هي خەلکى شۇرىشكىتىرە.

بەرپىز حىسىن عارف عەبدولە حىمان:
بەرپىز سەرۆكى ئەنجۇرمۇمۇمن.

تا بىرگەي (٦) تەواو نەبىت ھەرچى قىسىمە كە لە سەر كېيارى دووھم بىرى بۆ كات كوشتنە، چونكە تا بىرگەي (٦) ھەرباسى كېيارى يەكەم دەكىت، ئەندامانى لېزىنەي ياسا رۇنىيان كرددۇ، بەلام روون كردىنەوەيە كە يان زۆر خاوبۇو و، ئەبوايە زۆر لە سەرلى وەستابان بىيانۇ تىيا يە تكايە باسى كېيارى دووھم مەكەن تا بىرگەي (٦) كۆتايى دىت، سوپاس.

بەرپىز كاڭدەش مەحمەد نەقشبەندىيى:
بەرپىز سەرۆكى ئەنجۇرمۇمۇمن.

واي بۆ دەچم كە بە ھەموو لايدىكمان لاي ئەو پىشىمەرگانەمان گەتروو بەلام، لەوانەيە ئىستا خانۇويەك لە سەر ئەو زەویە كرابىن و، نىيو ملىيون دينار بىكەت، لە كاتىكدا لەوانەيە كاتى خۆى بە (٣٠) ھەزار دينار كرابىن، ئىستا برا پىشىمەرگە كە سەرلى سورماواھ چى بىكەت؟، خاودەن خانۇو كە يىشى ئەگەر بوارى بە دەيت خانۇو كەمە تىك بە دات لەوانەيە ھەر بە تەنها دارو بەردە كەمە سى ئەوەندە بىكەت، سوپاس.

بەرپىز فەرنەن سۇرۇتۇمَا ھەرىرى:
بەرپىز سەرۆكى ئەنجۇرمۇمۇمن.

و ترا كېيارى يەكەم نىازى پاك نېبۈوه، زەلامىتىك ھەيدە خانۇوي شەھىد (عەبدوللا) كېيۈپەت كاڭ (پىرۆت ئەحمدە) ئەندامى كۆمۈتەي ناوهندى پارتى چووھ پىتى و توووه ئەم خانۇوھى فلان كەسە مەيکە ئەوجا ھەر كېيۈپەتى ھەموو سالىتىك نابىت، سوپاس.

بەرپىز حازم ئەحمدە مەممۇد يۈسۈ:
بەرپىز سەرۆكى ئەنجۇرمۇمۇمن.

من بۆ بەرپىز ئەيادم نووسى و تەلەناو مادە دوو راي جىياواز ھەيدە دەبىت ئەندامان ئەوە بىزان ئىتىمە تا ئىستا قىسە لە سەر كېيارى يەكەم دەكەين، سوپاس.

بەریز جیگری سەرۆکی ئەنجوومن:

ئەنجا ئىستا پاش ئەو تىبىينيانه لەسر بىرگە (٤). كىن لەگەل ئەوددایه بىرگە (٤) وەك خۇي
وەرىگىرىت؟.. تكايىه دەست بەرز بىاتەوە.. دەست بەرز كرايەوە.. سوپاستان دەكەين.. كىن
دۇزە؟.. كەواتە بەزۇرىمە دەنگ بىرگە (٤) پەسەند كرا.

بەریز ئىياد حاجى نامق مەجىيد:

٥- اذا كان المشتري الاول قد قام بهدم المنشأة العائدة للملك الاصلي وأقام منشأة اخري
 محلها فيظل قيمة المنشأة المهدمة بتاريخ نفاذ هذا القرار ويحرم الملك الاصلي من الفقرة
(٤) من هذه المادة.

بەریز عەفان عوسمان نەقشبەندىيى:

بەریز سەرۆکى ئەنجوومن:

كە سەيرى ياساكە دەكەين دىيارە زۇر رېكۈپىتكى و، خۇيان لەگەل ماندوو كردووە ئەمەش وەفايدە
بۇ تىكۈشەرانى مىليلەتەكەمان، بەلام ئەوهى سەرنىجم داوه و چەند جارىتك خوتىندۇمەتەوە شەتىكى
گۈنگ كە تىيايدا نىيە. وابزانم بەرچاوى برايانى ياسا نەكەوتۇوە لەوانەيە حالەتى واش كەمتر
بۇوبىت، ئەوهى زۇر لەو برا پىشىمەرگانەي كە چۈونەتە دەرهەوە خانووە كانىيان رووخىتىراوە
بەيىن ئەوهى درابىت بەكەس، ئىستا نىوهى ماوەو، نىوهى رووخاواو، ئىستا نە مافيان هەيە بچىن
خانووەكە چاڭ بىكەنەوە كەسىش نىيە كە ئەم پارەيان بىاتەوە، چونكە كەس نە يىكىيۇوە، وابزانم
لە سلىمانىدا (٤٠) خانووى واھەيە، سوپاستان.

بەریز كاڭەرەش مەممەد نەقشبەندىيى:

بەریز سەرۆکى ئەنجوومن:

بەلىنى ئەو حالەتانە هەيە زۇرەي ئەو خانووەنەش بەناوى خاۋەنە كانىانوو ن وماوە تەنھا هەر ئەمە
كراوە، ياخالەتى واھەيە لەناوچەيەك تەقەكراوە پىتىنج شەش خانوو رووخىتىراوە كەواتە
مەسىلەي (تعويضى) نەك مەسىلەي گەرانەوە، لەكەتىكىدا ئەو خانووەنە ئىيمە باسيان دەكەين
مسادەرەن وئەو جۆرە شستانە (حجزە)، لەكەتىكىدا پىتىمىستە باھەتى تەعويز، بەشتىكى تەرە^٣
وەرىگىرىت، ولەكەتىكىدا كە ثابورىمان ھەندىك رېكۈپىتىكتىرىتىت. سوپاستان

بەریز جیگری سەرۆکى ئەنجوومن:

پاش ئەو تىبىينيانه، ئەم وەلامانە كىن لەگەل ئەوددایه بىرگە (٥) وەك خوتىندرايەوە
وەرىگىرىت؟.. تكايىه دەست بەرز بىاتەوە.. دەست بەرز كرايەوە.. كىن لەدۇزە؟.. كەواتە بەزۇرى
دەنگ بىرگە (٥) وەك خۇي پەسەند كرا.

بەریز ئىياد حاجى نامق مەجىيد:

٦- اذا كان المشتري الاول للعقار المصادر قد امضى اليه فصلة المشتريات من الجهة الرسمية

فتملك الفضلة الى مالك العقار الاصلي بقيمة شرائها من الجهة المذكورة وكذلك المحدثات
التي عليها بقيمتها بتاريخ ٣٠/١٢/١٩٩٠.

بهریز جیگری سه‌رۆکی نەنجوومن:

کەس تىپىنى ھەيە لەسەر ئەم بېرىگە ؟ . نىيە ؟ ، كەواتە دەيخەينە دەنگدانەوە .
كى ئەگەل ئەوەدایە بېرىگە (٦) وەكۆ خۇى بېتىتەوە ؟ .. تكايىە دەست بەرز بىكاتەوە .. دەست بەرز
كرايەوە .. سوپاستان دەكەين .. كىن لەدزە ؟ .. كەواتە بەزۆرى دەنگ وەرگىرا بېرىگە (٦) پەسىند
كرا . ئىستا كىن لەگەل ئەوەدایە كە گشت مادەي (٢) بەو دەستكاريانەوە وەرگىرى ؟ .. تكايىە
دەست بەرز بىكاتەوە .. دەست بەرز كرايەوە .. سوپاستان دەكەين .. كىن دزە ؟ .. كەواتە بە زۆرىيە
دەنگ مادە (٢) بە گشتى پەسىند كرا .

بهریز ئەيد حاجى نامق مەجید:

المادة (٢) : اذا كانت الاموال المصادرة منشآت او محدثات اقيمت تجاوزا على اراضي متعددة
للدولة او البلديات وكانت مشمولة بالتمليك عند اقامتها او بعد ذلك . وتوفرت في صاحبها
الاصلی شروط التمليلك او ملکت لاقرانه عرصات مماثلة في المنطقة نفسها فيملاك صاحبها
المساحة المتتجاوز عليها ضمن حدود المساحات المسموح بتمليلكها لأقرانه حين تنفيذ القرارات
الخاصة بالتمليلك للمتجاوزين على الاراضي الاميرية والبلديات على ان يقوم صاحب المنشأة
الاصلی بدفع قبل التمليلك الذي دفعه اقرانه في حينه للجهة ذات العلاقة .

بهریز حسین عارف عەبدولپەھمان:

بهریز سه‌رۆکی نەنجوومن:

بەراستى براادران بەسەرياندا تىپەرى، مادە (٢) شوينى گفتۇگۇ كردنى كېيارى دووەم بەولاوە
بۇو، چونكە مادەكانى تر هەموو شىئى ئاسايىن، سوپاس.

بهریز كاکەپەش محمدەنەقشەندىيى:

بهریز سه‌رۆکی نەنجوومن:

پىشنىارەكە له جىتى خۇيدايەو ئەمادەيە چارەسەر بىكەن وئەو رايانە بخوتىنەوە . سەبارەت
كېيارى دووەم و، وسېيەم تاكو گفتۇگۇ لەسەر بىكى ئەيکەين بەمادە سىن، سوپاس.

بهریز فەرنەنۇق تۆمەنەربرى:

بهریز سه‌رۆکی نەنجوومن:

من پىشىارىك ئاراستەلى لېژنەي ياسا ئەكەم، ئەممە (٤) مانگە ئەو بابەتە بۆ چارەسەر نەكراوە ؟
من ئەوەي بە كەمەرخەمى دەزانم لەلايدن لېژنەي ياساوه، سوپاس.

بهریز كاکەپەش محمدەنەقشەندىيى:

بهریز سه‌رۆکی نەنجوومن:

ئىمە نەمانخستە ناو ياساکە بەجىا دوو رامان دىيار كرد بۆ ئەوەي ئەندامان لەسەر كام را

ریککه وتن، ئەو رایه لهناو ياساکە دابنیین، بەلام راي لیژنە بلاونە کراوهەتەوە بەسەر ئەندامان، سوپاس.

بەریز نەیاد حاجى نامق مەجید:

رای يەکەم بەم شىيەدە:

اذا انتقل العقار المصادر الى مشترين اخرين من غير المشتري الاول فيعاد تسجيله باسم المالك الاصلى وفق الاحكام هذا القرار ويحق لكل مشتري الرجوع على سلفة، واذا تعذر ذلك بالنسبة لاحدهم فتحل حكومة اقليم كورستان محله على ان ترجع الى المشتري الذي قبله.

رای دووەم:

أ— يعتبر المشتري الثاني سيء النية اصلاً ويبطل تسجيل العقار باسمه ويعاد التسجيل باسم المالك الاصلى وله الرجوع على المشتري الاول الا اذا ثبتت حسن نيته وتعوض حكومة الاقليم المالك الاصلى ولها الرجوع على المشتري الاول ببدل التعويض.

بـ - يعتبر المشتري الثالث ومن يليه سيء النية اصلاً ويبطل تسجيل العقار الا اذا ثبتت حسن نيته فتعوض حكومة الاقليم المالك الاصلى ولها الرجوع على اي مشترى ثالث سيء النية اما اذا اثبت الوجود فيبطل تسجيل العقار باسم المشتري سيء النية ويعاد تسجيله باسم المالك الاصلى ولأى منهم الرجوع الى سلفة حسن المشتري ببدل الشراء.

بەریز عەدنان مەممەد نەقش بەندىسى:

بەریز سەرۆکى نەنجۇرمۇمەن:

پشتىپوانى لە لېژنە ياساى دەكەم ئىيمە لە لېژنە ياسا ھىچ جىاوازىيان نەبۇو، ئەگەر بەدەنگ بوايە، لەواندەيە دوو برادەرم بۆچۈونى جىاوازىيان ھەبوايە لە بەر ئەوە وەکو ئەلىتىن بۆ تىيركىدىنى بايەتكە لە كاتى گفتۇرىدا ھىشتىيانەو بۆئىۋە، چونكە ئىيمە لە لېژنە ياسادا دەنگ لە سەر ياسا نادەين، سوپاس.

بەریز سەرۆکى نەنجۇرمۇمەن:

بەریز سەرۆکى نەنجۇرمۇمەن:

من بپوام وايە كە يەكىك بپوات خانۇوەك بىكىت هىچ نەبىت دەپرسىت كە كى ئەم خانۇوە دروست كردووە؟، لە بەر ئەوە بەرای من نەك تەنبا كىپارى يەكەم و دووەم، بەلکو كىپارى سىيىەم و چوارەميش نىازىياڭ نىن، بەلام ئىيمە لە ھەر مالكىك بېرسىن سەد سوپىند دەخۇن دەلىن نەمانزانىيە ھى پېشىمەرگە يە، لە بەر ئەوە دەبىت ئىيمە ھەندىك رىسا (ضوابط) دابنیين تابزانىن كى بېرىار ئەدات ئەمە (حسن نىيە) يە، يَا (سوء نىيە) يە؟، سوپاس.

بەریز بەختىيار حەيدەر عەسماان:

بەریز سەرۆکى نەنجۇرمۇمەن:

ئەو دوو پېشىنیارە لېژنە ياسا خوتىندىيانەو، دىارە دوو را ھەبۇوە و، ئەوەش دىاردەيە كى

راسته، بهلام رای سیتیه میش هدیه که له پرورزه کهدا نههاتووه ئهویش ئهو پیشنباره يه که له لایهند (۱۰) ئهندام پیشکەش کراوه، له بەر ئهودى بىگەي يەكم که باسى (انتقال العقار المصادر الى المشترين الآخرين) دهکات بەرای من تنهنها چاره سەرى ئهو حالتەي دهکات کە مولکە کە له وەزىعى خۆى بىتنيتەو، ئهو مولکانه چاره سەرناكات کە دەستتکارى تىدا کراوه پیتوىست بەوه دهکات کە دەسکارى يە كانىش چاره سەر بىكريت، بۆيە ئەگەر راتان لەسەر بىت پیشنبىارى يەكم وەربىگىريت، بهلام پیشنبىارەكەي ئىيمە بەم شىوه يە: (اذا كان عقارا قد انتقل من المشتري الاول الى خلفه وقام الاخير بهدم منشأة المالك الاصلى واحدث منشأة اخرى في العقار المصادر فيخول مالك العقار الاصلى بين تملك تلك المنشأة بقيمتها بتاريخ ۲۱/۱۲/۱۹۹۰ او استلام قيمة الارض المصادرية من تاريخ نفاذ هذا القانون والمستحق المالك الاصلى قيمة المنشأة المهدمة القائمة وقت البدء)، سوپاس.

بەرتىز جىتكىرى سەرۆكى ئەنجۇرمەن:

وابزانم ئهندامانى ليژنى ياسا ئهودىيان مۇركىردووه و گفتۇگۇيان كردووه، ئەم دوو سىيغەيدىان داناوه لارىشمان نىيە لەسەر ئهودى سىيغە قىيمە دابىتىن.

بەرتىز كاڭەرەش محمدەد نەقشبەندىيى:

بەرتىز سەرۆكى ئەنجۇرمەن:

سەبارەت ئهودى بەزىز بەختىار وتنى لە دەقەكەدا هەيە، واتا ئهودىيە کە هەر شتىكى تىدا کرد بىت ئەوا حوكىمەكانى ياساڭى بەسەردا جىتىجى دەكى، سوپاس.

بەرتىز كەمال ئىبراھىم فەرەج شالى:

بەرتىز سەرۆكى ئەنجۇرمەن:

من پشتىگىرى راي يەكمىيان ئەكم بەتايمەتى ئهودى (۱۱،ب) تىدا يە، لەگەل ئهودى دووەمياندا نىيم، چونكە كېيارى سیتیه میش ھىچ نىيازك پاڭ نىيە، ھەروەكۈز بەرتىز ئەممەد بامەرنى باسى كرد و، پیتىويستىش بەسەلماندىن ناكات ھەموو يان لەيەكىان كېپۈوه تەوە، ئىتىر ھىچ پیتىويست ناكات بۇ بەلگە بىگەرىتىن وله تاپۇش زانىارىيەكان ھەيە ئەتوانن بچن بىبىين.

سەبارەت بە سلىمانىشەو (۱۸) خانوو ھەيە ھەمان كېشەيان ھەيە ھەندى لەو براەدرانە لە پاش راپەرىنە كە زۆرىيە ئەو كەسانى كە خۇفرۇش بۇون لە ترسان بۆيان چۆل كردن ئىستا خاوهنى خۇيانى تىدا يە، بىردوشىيان بۇ تاپق و تەنازولىيان پىتى كردوون ئهودى دەسەلاتى ھەبۇوه لەوكاتەدا چووه كېشە خۆى چاره سەر كردووه ئهودىشى دەسەلاتى نەبۇوه ئەوا چاودەرىتى ياسا دهکات بۆي بىگەرىتىو، سوپاس.

بەرتىز حسین عارف ئەمبدولە حمان:

بەرتىز سەرۆكى ئەنجۇرمەن:

لەگەل ئهودام كە خاوهن ماف كە حەقى خۆى وەربىگىتەو بەتايمەتى پىتىشمەرگە و كەسوکاريان

ئەبىن بخىتىه سەر فىداكارىان، بەلام ئىتىمە بۆ يەكەم جار گەيشتۇوينە تەئەودى كە بىبىن بە خاودەنى حکومەتى ديموكراتى حوكىمى ياساشمان ھەيە و، ئەمانەوتىت بەرەو وەزعىتىك بىرقىن كە ياسا سەروەر بىت لەبەر ئەوه بەرای من ئەگەر بتوانىن بە هيچ جۇرىتىك بەلاي ياساي ئىستىنسائىدا نەچىن خۆمان نەدەين تەنها ئەگەر زۆر ناچار بىووين، بەلام بىانەوتىت و، نەمانەوتىت ئەمە ياسايەكى ئىستىشانىيە چونكە دەقىتىك ھەيە لە ھەموو دونىادا كارى پىتىدە كرى لە ياسا مەدەنيدا ھەيە كە ئەلىنى سەندى تاپۇ (حجە على الناس كافة)، بەلام دەبىت (حسن النبى) يىش لە بەر چاو بىگىرى، چونكە كابرايدەك كە خانوو دەكىرى ناكرى لە خاودەنى پېشىۋو و، پېشىسوتىرى ھەزاران خانوو بىكۈلىتىه وەئەوحاجا لىتى بىكىرى، جا ھىيوادارم قىسە كامن بە بەلگە وەرىگىرىن و، دەقىتكى و نەنۇسىن كە كەلپىنى تىدا بىت بۆ پېشىنلىكدىن ياسا و، سەروەرى ياسا، سوپايس.

بەرتىز نەبو بەكەر حاجى سەفەر غولام:

بەرتىز سەرۆكى ئەنجىزەن وومەن.

چەند رەچاوى ياسا بىكەين ھېشتاكەمە، چونكە لە ولاتىكى و تۈران بۇ دايىن، لە سەرەتا وە چەند رەچاوى ياسا بىكەين ھېشتاكەمە، چونكە لە ولاتىكى و تۈران بۇ دايىن، لە سەرەتا وە بە عىسىيە كان و يىستۇيانە چەندىيان لە توانادا بىت دىزايەتى مىليلەتە كەمان بىكەن، لە بەرئەوە هاتۇون ياسايەكىيان داناوه و توانىيوبانە كە ئەو مولىك و مالانە بفرۇشىن، ئەوانەى كە لىتىيان كېپىن زۆرىدەيان خەلکە كە يەكتىرى ئەناسن كە (۱۰-۱۵) جارىش بىرقۇشىت ئەزانى ئەوه خانووی يەكىتكە لە تىكۈشەرەكان و، بەناپەوا لە (دائىرە ئەمن) كېراؤن لەبەر ئەوه كەسى يەكەم كە كېپىيەتى خزمىتىكى زۆرنىزىكى خۆبانە كەسى دووھەم ھەرۋايدە كەمىسى سىتىيەم چوارەمېش چوارەم زۆر ئاگادارن، ئېستاش لەناو خۆماندا ھەرۋايدە كە يەكىخانوویەك دەكىتىت دەچىتىه بىنچ و بىنھەوانى كە ھى كېيىھە ؟، لەبەر ئەوه پېيوىستە ئېستا ياسايەكى و ادابىتىن كە خەلک ھەقى خۆى وەرىگىرىتىه وە، سوپايس.

بەرتىز حەممىيد رەحىم:

بەرتىز سەرۆكى ئەنجىزەن وومەن.

بۆ مەسەلەي ئەم خانووانە من حەزدەكەم يەك راستىتىان بىخەمە پېش چاو، ئەوانەى ئەوه خانووەيان كېپوھ لە (۱۰۰ %) پىباوي خارپىن من ناوى (۱۰۰) كەس ئەلىتىم، ئەگەر يەكىكىيان پىباوي باش بۇو ھەقە بىگىرینە ئالىتۇون . بەلام ھەقۋايدە و ياسايەك دابىتىن كە (نەشىش بىسسوتىن نەكەباب)، بەلام نەك ئەوهش بە جارىتىك ھەر لەسەر خوينى پېشىمەرگە و كەسوكارى پېشىمەرگە تەواو بىت، سوپايس.

بەرتىز فەرنىز تۆمەن ئەھرىرى:

بەرتىز سەرۆكى ئەنجىزەن وومەن.

من دەمەۋى ئىزام نىياز پاڭى چىيىھە ؟، ئەوه سالىيىك و نۆمانگە راپەرىن بۇوه، ئەگەر نىيازىاڭ بان

دەيانگۇوت كاتى خۆى ئىيىمە بەنيازپاڭى كېپۈمانە چاودىوان بۇوين ئىيىھ بىگەر ئىنەوە فەرمۇو ئەوە
خانووه كانتانە، بۆيە حەز دەكەم بۆم روون بىكەنەوە مەبەست لە نياز پاڭى چىيە؟، سوپاس.

بەرىز حازم ئەحەممەد مەممۇد يۈسۈفى:
بەرىز سەرۆكى ئەنجىزىمىن:

راستە وەكى بەرىز عەدنان وتى ئىيىمە لە لېئىنە ياسادا ھىچ دەنگمان لەسەر بابهەتكە كە نەداوە و،
بەراسىتى زۆر گفتۇرگۇشمان كىردووە لەسەر ئەو مەسىلەيە، بەلام نەگەيشتىنە ئەنجامىيەك تاۋە كو
بىتوانىن وەكى ياساكەتىنەن بەردەمى بەرىزتەن ھەتا گفتۇرگۇ بىرىتەت. ئەمە راستە كە ئىيىمە
لەرروى ياسايىدە و، سەيرى بىكەين ياسايىدە كى ئىستىنسائىيە واتا ياسايىدە كى ئاسايى نىيە، چونكە
كە سەيرى بىكەين رەنگە بە پىتىچەوانە بىت لەگەل ياسايى شارستانى، بەلام چونكە دۆخە كە
ئاسايى نەبووە ھەمۇو ئەو شەنانە كە كەردىيانە ھەمۇويان پىتىچەوانە مافى مەرۆڤ بۇون، لەبەر
ئەوە دەبىت ئىيىمە بەھەمان شىۋىھى ئەوان بىكەين و، نەھىتلىن مولكومالى پىشىمەرگە بۆ ئەوانە بىت
كە دۆستى رەتىم بۇون وگۇتىيان بە بانگەوازى رادىيۆكانى شۇرۇش نەداوە كە دەيگۈت نابىن مال
ومولىكى زەتكىراوى پىشىمەرگە بىكەن، سوپاس.

بەرىز جىتىگىرى سەرۆك ئەنجىزىمىن:

سوپاس بۆ ھەمۇو ئەو راو سەرنجانە كە دەرتانپىرى، پاشانىش لېئىنە ياسا بە شىۋىھى كى ياسايى
بۆ دایدەرىتىتەوە.

بەرىز حاسىن ئەبىدولكەرىم بەرزنجى:
بەرىز سەرۆكى ئەنجىزىمىن:

ئەندمان زۆر بەچاڭى لەسەر ياساكە دووان، بەلام من دەمەۋى دووشت روون بىكەمەوە بۆ
پەرلەمان:

يەكەم: پىشىمەرگە ھەيە مالەكەي دەستى بەسەر داگىراوە، خەلکىيەك ھەيە ئەم مالەيان كېپۈه
ئەو پىشىمەرگە يەش لە ھەمۇو حالتىكدا وەرىدەگەرىتىتەوە، ئەگەر كېيارەكە كە نيازى پاڭ بۇوېتىت
يان نيازى پاڭ نەبىت، كەس نەيگۇتۇو با پىشىمەرگە مالى خۆى وەرنەگەرىتىتەوە ئىتىر پىتى ناوى
قسەى لىنى بىكەين.

دەركەم: خەلکىيەك ھەيە خانووی پىشىمەرگە يان كېپۈه، ئەو خەلکانەمان دايىشى دووجۇر كەردووە:
يەكىيەك بەناوى پىشىمەرگە كە ماواھىتەوە ئەوە ھىچ ئىعتبارىكىمان بۆ نەكەردووە يەكسەر بەناوى
دەگەرىتىتەوە و، ھىچ گەرانەوە تىيدا نىيە.

دەركەم خەلکىيەك ھەيە خانووی پىشىمەرگە يان كېپۈتەوە و، ئەم دەست وئەو دەستىيان پىتىكەردووە،
ئەمانە رەنگە دوو كەسيان زەرەرەكە يان بىكەنەتتە ئەستۇو ئەوانى پىشىووتر پارە خۆيان
دەسکەوتتۇمۇدە، ياساش دەبىن گىشتى بىت، حۆكمەتى هەرىتەمېش ناچار نىيەزىنى ئەوانە
بېرىتىتەوە و، دەبىن لە كۆتايدا پىشىمەرگە مال و مولىكى خۆيان دەستېكەمەتتەوە، سوپاس.

**بەریز حەسەن حەمید رەھيم:
بەریز سەرۆکى ئەنجىزەن.**

پىشىھەكى رەخندىيەكەم لە بەریز جىڭرى سەرۆك ھەيە، من خۇم بەپىشىمەرگەي ھەموو گەرميان ئەزانم كە دىئمە ئىتىرە راي زۇربەي خەلکى وەرئەگەرم ئەندام ھەيە بچىتىھە مالىھەدە تا دىتەوە بۇ ئىتىرە ئاگاي لە هىچ نىيە، بەلام من وانىم ئەچمە (كەلار، كفرى، بازىان و، ئۆزىدوگاكان) ھەو و تيان شتىك روويداوە لە فلان شوتىن ئەچم بەدەنگىيەوە لەبەر ئەوه زۇر راي خەلکەم لايە، حەقى خۇمە ئەگەر قىسىھەكى ھەلەشم كرد نابىن وابىشكىتىنەوە، ئەگەر كاك مەسعود و مام جەلالىش ھاتن حەقى قىسىھەم بەدەنلى منىش وەك ئەندامى پەرلەمانم حەقىم ھەيە قىسىھە بىكەم، ترسنۇك نىم راستە خويىندەوارىم نىيە، بەلام لەناو جەماواھر و جووتىياران خويىندومە لەناو ھېزى پىشىمەرگەدا خويىندومەو، كۆمەللىك ئەزمۇونم ھەيە لەبارەي كشتوكالەوە ھەندى شت دەزانم ئەندازىيارى كشتوكالىش نايزانى، سوپاس.

بەریز جىنگىرى سەرۆکى ئەنجىزەن:

ئەگەر قىسىھە منت وا وەرگەرتى من داواى لىت بوردن ئەكەم. بەلام من و تم بەریز حەسەن حەمید تەعليقى ئەم جارەي دوورودرېز بۇو، ئەم قىسىھە من بۇو، بەو مەرامە نەبۇو تەنها بۇ گائىتە بۇو. پاش ئەم گفتوكۇيە لەسەر ئەم خالەي باسمان كرد براادەرانى ياسا دوو پىشىنیياريان لەبرەمدايە، لەپاش ئەوهى كە بەتىروتەسەلى باس كرا تىكا دەكەم كە لە ماواھى كاتىمىرىتىكدا چارەسەرى بىكەن.

بەریز عەدنان مەحمدەنەقشىنىدىي:

بەریز سەرۆکى ئەنجىزەن:

ئىمە لە ليژنەي ياسادا كۆبۈونەوەيەكمان كرد، ئىنجا گەيشتۇوبىنە ئەو دوو سىيغە، ئەگەر ماواھ بەدن ئەندامانى ليژنەي ياسا بۇ چۈونى خۆيان نىشان بەدن، وئەگەر بفەرمۇن پىشىنیارەكان بخەنە دەنگدانەوە باشتىرە، ئىمە دوو دەقمان داناواھ ئەگەر بەریزت پىيت باش بىت بخىتتە دەنگدانەوە، سوپاس.

بەریز فەنسۇتۇمما ھەرىرى:

بەریز سەرۆکى ئەنجىزەن:

جاران ليژنەي ياسا لەسەر ھەموو شتى بى دەنگدان رىك دەكەوتىن بۇ ئەم جارە دىيارە شتىكى. ماما ناواھندىيان نەدۆزىيەتەوە، سوپاس.

بەریز حەتن عارف عەبدولەحەمان:

بەریز سەرۆکى ئەنجىزەن:

ئەو دەنگدانەي كە بەریز سەرۆكى ئەنجۇومەن ئەيلى كىن لەگەل ئەمەيدەو، كىن لەگەل ئەو نىيە؟، ئەوه ياسايىيە. ئەوهى بەریز فەنسۇش باسى كرد ئەو يىش دىسانمۇ شىيە كى دىمۇكرا تىيانەيەو،

ئیمە لەناو لیثنەکەدا وامان پى باش بۇ دوو رايەكە بىتلىنەوە بۆ ئەندامانان كامەمى پەسەند بىكەن ئەو بخەينە ناو ياساکەوە، سوپاس.

بەریز ئەياد حاجى نامق مەجید:

بەریز سەرۆكى ئەنجۇرمۇمەن.

رای يەكەم هەر ئەوهى (١ - ب) يەكە خوتىندىمەوە، راي دووھميش ھەمان راي يەكەمە لەگەل ھەندى دەستكارى: اذا اتنقل القار من المشتري الاول الى المشترين الاخرين فيعاد الى مالكه الاصلى مع مراعاة احكام هذا القانون ويحق لكل مشتري الرجوع الى سلفة والمشترين بالبالغ المدفوعة له واذا تعذر ذاك بالنسبة الى احدهم تحل حكومة كورستان محله عدا موقع المشتري الاول عليه الرجوع على المشتري الذي قبله.

بەریز شىتروان ناسخ عەبدوللا حەيدەرى:

بەریز سەرۆكى ئەنجۇرمۇمەن.

من (۱۰۰ %) لەگەل ئەودام كە مال و مولىكى پىشىمەرگە و درېگىرىتىھە ئەوه لا يەنى سۆز توپەبۈونى شەرعىيە، بەلام ئەگەر بىتىنەو سەر ياسا دەبىت جىاوازى بىكەين لەزىوان ئەو كەسانەي كە (حسن نىيە) تن وئۇ كەسانەي كە (سىء نىيە) تن لە ھەموو ياساى عىراقىدا لە زىوان ئەو كەسانەي نيازپاڭ و نيازپاڭ نىن جىاوازى كراوه، سەرچاوه ياساى عىراقىش ياساى فەرەنسىيەو، ئەگەر بىتى تو تەماشى بەندەكانى مافى مروڻ بىكەين دەلىت دەبىت رىزى مولكىيەت لە ھەموو جىهاندا بىگىرىت، ئەگەر بىتى تو تەماشى ياساكانى رەتىم بىكەين دەبىنەن ھەموو پېشىلىكاري بەندەكانى مافى مروڻ، بۆيە من لەگەل ئەو رايەم كە تەنها كەسى يەكەم دووھم بە (سىء النىيە) حىساب بىكىتن و، سېتىيم وچوارەم و، بۆ سەرەوە دەبىت مامەلەي (حسن نىيە) يان لەگەلدا بىكىت، سوپاس.

بەریز ئەياد حاجى نامق مەجید:

بەریز سەرۆكى ئەنجۇرمۇمەن.

لە رووى سۆزىوە ئەو راستەو قىسى ناوى كە ھەموو لەگەل ئەودادىن كە پىشىمەرگە مال و مولىكى خۇى وەرگرىتىھە، بەلام نابىي ھەلە بەھەلە چارەسەر بىكەين، بۆيە واجاڭە لە كەپىارى (سىيەمەوە) ئىتىر (حسن النىيە) ھەلسوكەوتى لەگەلدا بىكىن. چونكە مەسىلەكە دوور كەوتۇنەوە و، ناكىرى ئەوانىش وەكۆ كېپارى يەكەم و، دووھم تەماشا بىكىتن. سوپاس.

بەریز حەسەن حەمىد رەھىم:

بەریز سەرۆكى ئەنجۇرمۇمەن.

بىگومان ئەوانەي كە ئەيکەن ئەپرسن ئەم خانووە ھى كېيىھەر لە خۆيانەوە ناچە سەرى ونايىكىن، ئەوه وانىيە (۲۰) دەستىش بىكەت ھەر ئەزانىن ھى مالە پىشىمەرگەيە، ئەگەر يەك كەسىيەش ھەبۈوە لە بەسراوه ھاتۇوە نەيزانىيە ئەوا خانووى كېپوە من رازىم با ھەمووی وابپوات، سوپاس.

**بدریز د. قاسم محمد قاسم:
بدریز سه روزگی نهنج و ممهن.**

به ریزان شیروان و ئەیاد ئاماژهیان دایه سۆز، من لەگەل ئەواندا جیاوازم، مەسەلە حەقىكە داوا دەكريتەوە ئەگەر (حسن نىيەتن) حەز دەكەم پىچەسپىنин (حسن نىيەت) واتاي چىيە؟، سوپاس.

بدریز فرنستۇمَا ھەرىرى:
بدریز سه روزگی نهنج و ممهن.
ئىيمە دەقى ھەردوو پىشنىيارەكەمان لانىيە حەز دەكەين بىزانىن جىاوازىيان چىيە؟ تا چارەيەكى بۇ بەۋزىنەوە، سوپاس

بدریز جىتكىرى سه روزگى نهنج و ممهن:
بۆچۈونىتىك ھەيە ئەلىنى ناتوانىن ھەموو ئەو خەلکانە بە (سىء نىيە) دابىتىن مال مولىكى پىشىمەرگەيان كېرىيە ولېيان بسىنېنەوە بەيىن ئەوهى ھىچيان بەدىنلىنى، چونكە دەلىن ئىمتىازىتىكى زۆر ھەيە كە سىيەم چوارەم كەس (حسن نىيە) يان ھەيە. بۆ چۈونى دووھەميان ئەلىن ئەمانە ھىچيان بە (حسن نىيە) دانازىرين، ھەندى رىسايان داناوا بۆ گەرانەوهى ئەم خانووانە.

بدریز كاڭەرەش محمد نەقشبەندىي:
بدریز سه روزگى نهنج و ممهن.

بە كورتى ھەردوو رايەكە ئەوهىيە:
پىشنىيارى يەكەم: ئەوهىيە ئەلىنى ئەبىن ئەو مولىكە ھەر بگەريتەوە بۆ خاودنى با چەند دەستى كىرىدىن. پىشنىيارى دووھەم: ئەگەر زىاتر بۇ ئەوهە لە دووھەمین كەس يَا سىيەمەمین وَا دانراون ئەوانە خەلکى پاكن حکومەتى كوردستان دەبىن قەرەبۇرى پىشىمەرگەكە بىكەتەوە، بگەريتەوە سەركىپارى يەكەم، يَا دووھەم، يَا سىيەم ئەگەر دەركەوت (سىء النىيە) ن لېيان وەرىگەرتەوە. دەمەۋى بىادران بىزانىن حکومەت لەوه زەرەرمەند نابىن، ئەگەر كېپارىتىكىش دىيار نەبۇ ئەوهە حکومەت پارەكە دەدات و، دەگەريتەوە سەر ئەوهى پىشىووتر، سوپاس.

بدریز بەختىيار حەيدەر عوسما:
بدریز سه روزگى نهنج و ممهن.

پشتگىرى لەو بۆچۈونە دەكەم كە كېپارى يەكەم دووھەم ھەرگىز (حسن النىيە) نىن، ئەگەر دىارى كەنەشان ئاسان نىيە، بەلام ئەوهەش گرفت نىيە و، رىگاى ئىسپاتى ياسايى ھەيە كە بەشايدەت دەكىن، سوپاس.

بدریز كاڭەرەش محمد نەقشبەندىي:
بدریز سه روزگى نهنج و ممهن.

كاڭ فەنسى دەلىنى لاى من روون نىيە من حەز دەكەم تۆزىك بۆي روون بکەمەوە بەتاپىيەتى

ئەوەی دەلّىن يەكىتىك بگەرىتىدۇھ سەر يەكىتىك. بۆمۇونە خانۇيىھ ک ئەگەر (۵) دەستى كىرىدبوو، پېتىدا دەگەرىتىدۇھ تادوا كەس، ئەگەر يەكىتىكىان لەوانە لەبەر دەست نەبۇو ئەوە دەچىنە سەر ئەوەي پاش ئەو كە (تعویض) بىكىتىك، بە مەرجىتىك ئەو كەسە يەكەم كەس يَا دووھم كەس نەبن كە (سوءە ئىنەن و، حۆكمەتى ھەزىم زەرەرو زىانىيان نابېشىتىدۇھ، سوپاس.

بەریز جىتىگىرى سەرۆكى ئەنجۇومەن:

لە هەموو حالەتىكىشدا ئەگەر چەسپا حالەتكە (حسن ئىنەن) يە ئەوە زىانەكەي دەبىتىرىتىدۇھ، بىلام ئەگەر يەكىتىك خانۇيىھ كى لەسەر زەویيەكى داگىر كراو بە (۵۰) ھەزار دینار دروست كىرىدىن و، ئىستا ئەو خانۇوھ (۳) ملىيون دینار بىكات، و توھەر بە (۵۰) ھەزارەكەي بۆ بىتىرىتىدۇھ، ئەوەش رەوا ئىنېيە.

بەریز كاڭەرەش مەحەممەد نەقشەندىيى:

بەریز سەرۆكى ئەنجۇومەن:

ئەو دەقەكەي دوايىي هەموو كېيارەكانى بە (سىءەنەن) داناوه بۆيە پىتىۋىست ناكات لە مەسىلەي عەدالەتى (۵۰) ھەزارەكەش بىكۈلىنەوە، سوپاس.

بەریز حازم ئەنەن مەحەممەد يۈسۈفى:

بەریز سەرۆكى ئەنجۇومەن:

ئەمەوېت سەرنجى ئەندامانى لېزىنە ياسا رابكىتىش بۆ ئەوەي كە ھەردوو و دەقەكە وەكىو يەكىان لىتى ھاتووھ، لەوەي دووھم كە خوتىندىيانەوە دەللى: (اذا تعذر منهم)، لىرەدا مەبەستى كىتىيە؟ كە ناتوانىت يەكىتىك بگەرىتىدۇھ سەر ئەوی دىكە حۆكمەتى كوردىستان بەخۇزايى پارەكە دەدات؟، سوپاس.

بەریز كاڭەرەش مەحەممەد نەقشەندىيى:

بەریز سەرۆكى ئەنجۇومەن:

ئەوەي بەریز حازم ئەللى مەبەست ئەوەي كە ئەگەر يەكىتىك لە كېيارەكانى دەستتەكەوت پارەكەي لىتى وەرىگەرىتىدۇھ و پەيپەندىيى بە (سوءە ئىنەن) و (حوسنى ئىنەن) تەوە ئىنېيە، چۈنكە كېيارەكان لىرەدا هەموو (سىءە ئىنەن).

سەبارەت بە پرسىيارەكەي بەریز فەرەنسىوش، جىياوازەكە ئەوەي كە رايىك دەللىت ئەگەر دەركەوت (حوسنى ئىنەن) بۇو بە سېيىھەم و چوارەم ئىستىر پىتىۋىست ئىنېيە ئەو مولكە بگەرىتىدۇھ بۆ برا پىتىشمەرگەكە با (تعویض) بىكىتىك لەلايەن حۆكمەتى كوردىستان. راي دووھم ھەر ئەوەي كە بەھەر شىيەدەك بۇوە ئەبىت بۆي بگەرىتىدۇھ، و ئەوېش نايىت زەرەرمەند بىن لەناو ئەو كىشەيە كە كېيارەكان بگەرىتىدۇھ سەر يەكتىر، چۈن لە يەكتىريان كېپىو ئاواش بىدەنەوە، سوپاس.

بەریز نەیاد حاجى نامق مەجید:

- ٣- أـ يعتبر المشتري الثاني سيء النية اصلاً ويبطل تسجيل العقار باسمه واعادة تسجيشه باسم المالك الاصلي وله الرجوع على المشتري الاول ألا اذا اثبت حسن النيته فتعود حكومةاقليم للمالك الاصلي ولها الرجوع الى المشتري الاول ببدل التعويض .
- بـ - يعتبر المشتري الثالث ومن يليه المشتري حسن النية فتعوض حكومةاقليم المالك الاصلي ولها الرجوع على اي من المشتري الثاني سيء النية الاول ببدل التعويض الا اذا اثبت وجود سوء نية ويبطل تسجيل العقار باسم المشتري سيء النية ويعاد تسجيشه باسم المالك الاصلي ولاي منهم الرجوع على سلفه ببدل شراء .

بەریز جىتىگرى سەرۆكى ئەنجىوومن:

ئىستا كىن له گەل ئەو دەقەدا يە ؟ تەنھا (٩) كەس دەستياب بەرزىرىدەوە .. كەواتە ئەمەيان پەسند نەكرا.

بەریز نەیاد حاجى نامق مەجید:

دەقى دووەم: بىرگە (٧) اذا انتقل العقار من المشتري الاول الى المشترين الاخرين فيعاد الى مالكه الاصلي مع مراعاة احكام هذا القانون ويحق لكل مشتري الرجوع على سلفه والمشترين بالبالغ المدفوعة له واذا تعذر ذلك بالنسبة الى احدهم فتحل حكومة كورستان محله عدا المشتري الاول وعليها الرجوع على المشتري الذي قبله .

بەریز جىتىگرى سەرۆكى ئەنجىوومن:

كىن له گەل ئەو دەقە وە كە خۇتنىدىرىيە وەرىگىرىت ؟ .. تەكايە دەست بەرز بکاتەوە .. دەست بەرز كرايەوە .. سۈياسىستان دەكەين .. كىن دە ؟ .. بەزۇرىيە دەنگ بىرگە (٧) لە مادەي (٢) دا پەسند كرا .

بەریز نەیاد حاجى نامق مەجید:

فقرة(٨) اذا كان المال المصادر عرصة خالية تم مصادرتها بسبب عدم تسييجها وكان مالكها ملتحقًا بالحركة التحريرية الكوردية أو معتقلًا بسببها خلال فترة نفاذ قرار(مجلس قيادة الثورة) المرقم (١٢٢٢) الصادر في ١١/١١/١٩٨١ فتمت معالجة الآثار الناجمة عن تنفيذ القرار المشار اليه أعلاه كما يلى :

- أـ اذا كانت العرصة لازالت خالية لحين صدور هذا القانون فتعاد الى مالكها الاصلي وتسجل باسمه ولكل مشتري حق الرجوع على سلفه بالبالغ المدفوعة له عن قيمتها .
- بـ - اذا كان المشتري الاول للعقار المصادر قد اقام منشآت عليها ومحتفظا بملكيتها بوجب سجلات التسجيل العقاري فيخير المالك الاصلي للعرصة بين تملك المنشآت بقيمتها او تملك الأرض الى صاحب المنشآت بقيمتها وقت صدور هذا القانون .
- جـ - اذا كانت العرصة قد اقيمت عليها منشآت وانتقلت ملكيتها من المشتري الاول بوجب

سجلات التسجيل العقاري فيلزم المشتري الاخير بدفع قيمة العرصة وقت صدور هذا القانون الى مالكها الاصلي ولكل مشتري الرجوع على سلفه بما دفعه من فرق البدل.

د - تسرى احكام هذا القانون على جميع القضايا الخاصة بمصادرة العرصات بسبب عدم تسبيجها والتي سبق وان صدرت فيها قرارات من قبل اللجان المشكلة وفق المادة التاسعة من القانون رقم «١٦» لسنة ١٩٩٢ سواء اكتسبت الدرجة القطعية او لم تكتسب.

بەریز جىتىگرى سەرۆكى ئەنجىوومن:

كىن له گەل ئەودادىيە كە بېرىگە (٨) لە مادە (٢)دا وە كۇ خۇى بىتتەنەوە؟.. دەست بەرزكرايەوە.. كىن دەزە؟ كەواتە بە زۆرىيە دەنگ پەسەند كرا.

بەریز ئەيدا حاجى نامق مەجىيد:

المادة الثالثة: اذا كان المال المصادر والمنشآت او المحدثات المقاومة اقيمت تتجاوز على اراضي تعود للدولة او البلديات وكانت مشمولة بالتملك عند اقامتها او بعد ذلك وتتوفرت في صاحبها شروط التملك او ملكت لاقرانه عرصات مائلة في المنطقة نفسها فيملك صاحبها المساحة المتتجاوز عليها ضمن حدود مساحات مسموح بتملكها لاقرانه حين تنفيذ القرارات الخاصة بتملك التجاوزين على الاراضي الاميرية والبلديات على ان يقوم صاحب المنشآة الاصلي بدفع بدل التملك الذي دفعه اقرانه في حينه الى جهة ذات العلاقة.

بەریز جىتىگرى سەرۆكى ئەنجىوومن:

كىن تىپىنى هەيە؟.. كەس نىيە.

كىن له گەل ئەودادىيە كە مادە (٣) وە كۇ خۇى وەربىگىرى؟.. تکايىد دەست بەرز بىكانەوە.. دەست بەرز كرايەوە.. سوپاستان دەكەين كىن دەزە؟.. كەواتە بەزۆرىيە دەنگ مادە (٣) پەسەند كرا.

بەریز ئەيدا حاجى نامق مەجىيد:

المادة الرابعة: اذا كان المال المصادر حقوقاً تصرفية في ارض زراعية او بستانًا فيستحق صاحبها الاصلي اجر مثلها مدة الاستغلال من قبل المشتري وتطبق على المحدثات والمنشآت المقاومة عليها احكام هذا القانون.

بەریز جەممەت سەيل عەبدى سەندى:

بەریز سەرۆكى ئەنجىوومن:

داوا دەكەم ماۋەكانى تەسەرۇف دىيارى بىكىت، سوپاس.

بەریز كاڭەرەش مەحەممەد تەقشىبەندىيى:

بەریز سەرۆكى ئەنجىوومن:

دىيارە دەگەرېتىنەوە، چۈنكە پىتشەكى وقان بنەمايىيەك ھەيە يەكەم مادە (حجز ومصادره) دەگەرېتىنەوە كە تەنبا لىتەدا بەكۇرتى جىا كراونەتەوە، و خەلک زۆر زەرمەند بۇوە، سوپاس.

**بەریز بەختیار حەیدەر عوسمان:
بەریز سەرۆکى ئەنجۇمەن.**

من لە رwooی ياسايىيەوە بۆى دەچم مەسەلەى (اجر المثل) كە دەبىت يەكىك (حىازە)ى ھەبىت وکە حىازى كەد بەشتىكى مەشروع دادەنرى ئىئىمە راستە دامان ناوه (غىر مەشروعە) لەو بارەيدەو كە مالى تىكۈشەرانە، بەلام لەرwooی ياسايىيەوە وە لە (حىازە) ئەوە واتا ئەو تەسروفي پى دەكات كە چۈن دەيدا بەكرى ۋەچۈنى نادا، مادام ئىئىمە داواى گىپانەوەي لىنى دەكەين بە برواي من ئەو كرى وەرگەتنە شتىكى زىادە، سوپاس.

**بەریز كاڭەرەش مەممەد تەقشەندىيى:
بەریز سەرۆکى ئەنجۇمەن.**

بايەتكە زەوي كشتوكالە بۆلى بىگەرىيەن ئەو چەند سالە تەسرىفى تىدا بکات؟ كە بەشتىكى پىتچەوانەي ياسا و ئىستىستانىيامان زانى ئەو كەسەمان دانا بە مەرقۇتىكى خراب و، ئىستاش (۱۰-۱۲) سالە زۇويەكەي خواردووە و، تەنها لىنى ستاندنهو بەرای من بەس نىيە لەو پارەيدى كە پېتى داوه لەوانەيە سوودى زۆرى بىن و، چەند بەرامبەر پارەكەي خۆى لىنى دەرھەيتىابىن، ئىيە دەزانن زەوي كشتوكال چ خىترو بەرھەمەتىكى ھەيە؟ لەبەر ئەوە پېسۈست نىيە هەر چاوى لىنى پېۋشىن بلىتىن هەر گىپانەوە بەسە، سوپاس.

بەریز جىتىكى سەرۆکى ئەنجۇمەن:

مادە (۴) كىن لەگەل ئەوەدaiيە وەكى خۆى بىيىتىتەوە؟.. تکايە دەست بەرز بکاتەوە.. دەست بەرز كرايەوە.. سوپاستان دەكەين.. كىن دىزە؟.. كەواتە بەزۆرىيە دەنگ مادە (۴) پەسەند كرا.

**بەریز ئەيد حاجى نامق مەجىيد:
المادة (۵) :**

۱- اذا كان المال المصادر منقولاً ستعاد الحيازة الفعلية الى صاحبه الاصلي ويسجل باسمه إن كان مركبة او ماكنة.

۲- اذا استحال نقل الحيازة الفعلية الى صاحبها الاصلي لهلاكها او لأى سبب آخر فيعوض المشتري صاحبه الاصلي قيمته بتاريخ ۳۱/۱۲/۱۹۹۰.

بەریز بارزان خالىد عەزىز:

بەریز سەرۆکى ئەنجۇمەن.

من پېتىوابىيە ئەم مېۋزوو شتىكى خراپە، چونكە ئەگەر نرخى ئەمۇ كاتى شتەكان لىتىك بەدەينەوە بە دەقات هەرزانتىر بۇو لە ئىستا. بەرای من بىگۇتى بەنرخى ئىستا، سوپاس.

بەریز جىتىكى سەرۆکى ئەنجۇمەن:

كىن لەگەل ئەوەدaiيە مادە (۵) وەكى خۆى بىيىتىتەوە؟.. تکايە دەست بەرز بکاتەوە.. دەست بەرز كرايەوە.. سوپاستان دەكەين.. كىن دىزە؟.. بەزۆرىيە دەنگ مادە پېتىچ پەسەند كرا.

بەریز نەياد حاجى نامق مەجىيە:

المادة (٦) : اذا كان المال المصادر قد انتقل حيازته الى الغير قبل مصادرته بوجب تعهد بنقل ملكيته صادر عن اقارب المالك الاصلي تحريراً وكانت درجة قربة توحى للغير حسن النية بعلم المالك بتصرف المتعهد فيعتبر تصرف المشتري بالمال بحكم التصرف بزعم سبب الشرعي وطبق الاحكام للمادة (١١٢٠) من القانون المدني العراقي بشأنها وتعتبر قيمة الارض والبناء بتاريخ ١٩٩٠/١٢/٣١ اساساً للتقدير.

بەریز جىتكىرى سەرۆكى نەنجۇومەن:

كى لەگەل ئەوەدایه وەکو ماده (٦) خۆى وەرىگىرى؟.. تكايىه دەست بەرز بىكانەوە.. دەست بەرز كرايەوە.. سوپاستان دەكەين.. كى لەگەل نىيە؟.. كەواتە بەزۇرىھى دەنگ ماده (٦) پەسەند كرا.

بەریز نەياد حاجى نامق مەجىيە:

المادة (٧) : تخسم الديون الثابتة المؤشرة في سجلات التسجيل العقار المشمول بهذا القانون والمترتبة بذمة المشتري من المبالغ المستحقة له بذمة المالك الاصلي نتيجة تنفيذ احكام هذا القانون وفي حالة عدم كفايتها للدائن متابعة اموال المدين الاخرى.

بەریز جىتكىرى سەرۆكى نەنجۇومەن:

كى لەگەل ئەوەدایه ماده (٧) وەكۆخۇى وەرىگىرى؟.. تكايىه دەست بەرز بىكانەوە.. دەست بەرز كرايەوە.. سوپاستان دەكەين.. كى لەدزە؟.. كەواتە بەزۇرىھى دەنگ ماده (٧) پەسەند كرا.

بەریز نەياد حاجى نامق مەجىيە:

المادة (٨) : تعفى معاملات إعادة تسجيل الأموال المصادر المشمولة بهذا القانون من رسوم التسجيل والضرائب المترتبة على إعادة نقل الملكية.

بەریز جىتكىرى سەرۆكى نەنجۇومەن:

كەس تىيىبىنى هەيدە لەسەر ئەم مادىيە ؟ نىيە. كەواتە دەيىخەينە دەنگدانەوە.
كى لەگەل ئەوەدایه ماده (٨) وەكۆخۇى وەرىگىرى؟.. تكايىه دەست بەرز بىكانەوە.. دەست بەرز كرايەوە.. سوپاستان دەكەين.. كى لەدزە؟.. بەزۇرىھى دەنگ ماده (٨) پەسەند كرا.

بەریز نەياد حاجى نامق مەجىيە:

المادة (٩) :

١- تشكل في كل محافظة لجنة برئاسة حاكم من الصنف الثاني على الأقل وعضوية كل من معاون المحافظ ومدير التسجيل العقاري ومدير عقارات الدولة تتولى تطبيق احكام هذا القانون.

٢- تكون قرارات اللجنة خاصة للطعن تىيىزاً لدى محكمة اقليم كورستان العراق خلال مدة ١٥ يوماً من تاريخ التبليغ.

بەریز جىنگرى سەرۆكى نەنجۇومەن:

بەریز ئەكىھەر حەيدەر پىشىيارىتىكى كردووه كە بىگۈرى (بىشمول احکام هذا القانون کافە انحاء اقلیم كوردستان حالة تحررها) من وابزانم ئەمە دەرئەنجامە ياساکە بۆ كوردستان دەركراوه خوا بىكا هەمووى بىگەرىتىسەرە بۆمان ھەموو ياساکان بەسەرياندا جىيەجى ئەكەين ئەو نۇرسىنى ناوىت، ئەوھى ئەيلەيى كاك ئەكىھەر جىايىھ لەھەي كەنۇسىپوتە، ئەوھە پەيوندىي بەياساکەو نىيە، بىلەك پەيوندىي بە قەرهبۇوه كانەوھەي كە ئەركى ئەنجۇومەنی وەزىرانەوھەي، ئەوھە شەتىيەكە و، ئەمەي ياساکە شەتىيەكى ترە، ئىيمە ئىستا ئەمە دائەنەتىن بۆ ھەرىمى كوردستان جىيەجى دەكەين.

بەریز ئەحمدە تاھىر نەقش بەندىي:

بەریز سەرۆكى نەنجۇومەن:

(مدیر التسجيل العقاري) لىرەھەي، بەلام (مدیر عقارات الدولة) چىيە؟ دەمەويت بۆم رۇون بىت، سوپاس.

بەریز كاكەرەش مەحمەد نەقشبەندىي:

بەریز سەرۆكى نەنجۇومەن:

(مدیر عقارات الدولة) بەرتوھەری ئەملاکى پارىزگايە، بەرتوھەری تاپۆيە، بەرتوھەری ئەملاکە، جىنگرى پارىزگارە، دادوھەر، ناوهەكە وايەلە (تشكيلات)، سوپاس.

بەریز بەختىار حەيدەر عوسمان:

بەریز سەرۆكى نەنجۇومەن:

من داوا دەكەم كە ئەو لېژنەيە نەبىت، بىلەك دادگای (بداءە) كارەكەي بىكەت وەكولە پەۋەزەي ياساکەدا ھاتبووه، چونكە دادگايى بەدائە لە قەزاكانىشدا ھەن و، ئىتىر پىيؤىست بەھە نەكەت خەلکەكە لە قەزاكانەوھە بىننە پارىزگا بۆ لېژنەكە، چونكە ئەگەر كىيىشە زۆرى ھەي، لەوانەيە ئەم لېژنە كارىگەری لەسەر ھەبىت و، ياسا بەته اوى جىيەجى نەكەت، چونكە تەنھا يەك ئەندامى دادوھەر و، سىن ئەندامەكەي دىكە دادوھەر نىن لەوانەيە ھەر ياسا يىش نەبن، ئەم شەلە بىنەرتدا جىيگايى پىداچوونەوەيە (تىيىزە)، سوپاس.

بەریز عەدنان مەحمەد نەقشبەندىي:

بەریز سەرۆكى نەنجۇومەن:

ئەوھە لە لېژنەي ياسادا گەفتۈگۈ لەسەر كرا ئەم بابەتەمان نەدا بە دادگاكان، چونكە پىشىمەرگە كە قورىانى داوه ئىيمە ھەموومان دەمانەوئى حەقى پىشىمەرگە بەدىنەوە و نەيەنە دادگاكان و دواخستنى كىيىشەكەي و ھەندى گىروگرفتى تر، لەبەر ئەوھە ئىيمە دادمان بە ئىجرائاتى ئىدارى بۆ ئەوھە بەسوكتىن رىنگا بىگاتە مافەكەي خۆى مەبەستە كە ھەر ئەوھە بۇو، سوپاس.

بەرپىز جىتىگرى سەرۆكى ئەنجىزىمىن:

ئىستا كى لەگەل ئەو دايىه ماده (٩) وەك خوتىندرايىدۇ وەرىگىرىت؟.. تاكا يە دەست بەرز بىكانەوە.. دەست بەرز كرايىدۇ.. سوپاستان دەكەين.. كى دژە؟.. كەواتە بەزۋىرىەت دەنگ ماده (٩) وەك خۆى پەسەند كرا.

بەرپىز ئەيداد حاجى نامق مەجىيد:

بەرپىز سەرۆكى ئەنجىزىمىن:

ئىمە كاتى خۆى بېرىگەيە كىمان نۇرسى بۇو لە پەرقۇزى لىيېنى ياسا دەلىت: (يشمل هذا القرار الکرد الفيليين المسافرين الى الخارج ايضا). ئىمە باسى ئەوانەمان كردووە بەتايبەتى كە كاتى خۆى ناسنامەت عىراقتىانلى زەوت كراوه، گەراندۇھى مولتكىش پىتىويستى بە ژمارەتى ناسنامەت عىراقتى دەبىت، چونكە كاتى خۆى ئەوانەش حەقى خۇيانلى سەندراوه، پىتىويستە بۆيان بىگەرىتىهە، چونكە فەيليش كوردن واتا مەسىلەتە سىاسىيە، سوپاس.

بەرپىز حەسمەن عەبدولكەريم بەرزنجى:

بەرپىز سەرۆكى ئەنجىزىمىن:

بىنگومان كىشىمى برا فىلييە كان كىشىھەيە كى زۆر گەورەيە و، تا ئىستاش زۆر بەكەمەو ناوى هاتسوو، هەر تايىبەتمەندىيە كى بەدىيىت ئەوانىش دەگەرىتىهە، چونكە زۆر كەسىان ھەيە گوازراوه تەنەوە پىش سالى (١٩٦١)، لەبەر ئەوه تايىبەتمەندىيە كەمە بىرىتىن چاكتىرە، چونكە نايانگىرىتىهە، سوپاس.

بەرپىز جىتىگرى سەرۆكى ئەنجىزىمىن:

من واي بۆ دەچم كە ئەم دەقە گشتىتىرە، ھەممو كورستان و، ھەممو كوردىتى كى تىكۈشەرىش دەگەرىتىهە بۆ ھەممو كەسىك كە لەسەر كارى سىياصى مولتكى زەوت كراوه، سوودمەندە. راي تايىبەتى من ئەوهەي ئەمە بەسە بۆ ئەوهى ئەوانىش بىگەرىتىهە، چونكە ئىمە ناتوانىن ناسنامە بەدەين بەكەس.

بەرپىز ئەيداد حاجى نامق مەجىيد:

بەرپىز سەرۆكى ئەنجىزىمىن:

ئىمە نابىن ناسنامە يان بەدىيىتى، من وتم بۆ ئىبىراتات تومار بىگەرىتىهە، نابىن (شەدادى جنسىيەت عىراقى) بېيتە كۆسپ، سوپاس.

بەرپىز كاڭدەش مەحەممەد نەقىش بەندىي:

بەرپىز سەرۆكى ئەنجىزىمىن:

دىيارە ئىمە بېيارە كەمان لەسەر ئاستى نەتەوايەتى نىيەنە كەتا بىگەينە ئەو دەرئەنجامانە ئىمە وتمان ھەر كەسىك لە كورستانى عىراقتا مال مولتكى زەوت كرايىن دەيگەرىتىهە جا ئىتىر فەيلى بېيت، ياغەيرى فەيلى بېيت، چونكە ئەگەر بەو حىسابە بېيت دەبىت باسى برا ئاشورىيە كانىش بىكەين، سوپاس.

بەریز ئەياد حاجى نامق مەجيىد:

المادة (١٠) : لا يعمل بأي نص يتعارض واحكام هذا القانون.

بەریز جىڭرى سەرۆكى ئەنجۇومن:

كىن لەگەل ئەودايە مادە (١٠) وەكۇ خۆى وەرىگىرى؟.. تىكايدە دەست بەرز بىاتەوە.. دەست

بەرز كرايەوە.. سۈپاستان دەكەين.. كىن لە دېھ؟.. بەزۇرىيە دەنگ مادە (١٠) پەسەند كرا.

بەریز ئەياد حاجى نامق مەجيىد:

المادة (١١) : على الوزراء المختصين تنفيذ أحكام هذا القانون.

بەریز جىڭرى سەرۆكى ئەنجۇومن:

كەس تىبىينى هەيە لەسەر ئەم مادەيە؟.. نىيە؟.. دەيخەينە دەنگدانەوە.

كىن لەگەل ئەودايە مادە (١١) وەكۇ خۆى وەرىگىرى تىكايدە دەست بەرز بىاتەوە؟.. دەست بەرز

كرايەوە.. سۈپاستان دەكەين.. كىن دېھ؟.. كەواتە بەزۇرىيە دەنگ مادە (١١) پەسەند كرا.

بەریز ئەياد حاجى نامق مەجيىد:

المادة (١٢) : ينفذ هذا القانون اعتبارا من تاريخ نشره في الجريدة الرسمية.

بەریز جىڭرى سەرۆكى ئەنجۇومن:

كىن تىبىينى هەيە لەسەر ئەم مادەيە؟.. كەس نىيە.

كىن لەگەل ئەودايە ئەم مادەيە وەكۇ خۆى وەرىگىرى؟.. تىكايدە دەست بەرز كرايەوە.. سۈپاستان

دەكەين.. كىن دېھ؟.. كەواتە بەتىكىرای دەنگ مادە (١٢) پەسەند كرا.

بەم شىوه يەش دانىشتى ئەمپۇمان كۆتايمى پىتى، سۈپاستان دەكەين.

جوهر نامق سالىم

نۇزاد ئەحمدە عەبدۇللا

فەرسەت ئەحمدە عەبدۇللا

سەكتىرى ئەنجۇومن

جىڭرى سەرۆكى ئەنجۇومن

نۇزا

كوردىستانى عىراق

یاسای گه راندنەوەی مالە دەست بەسەر داگیراوەکان بەھۆی بزووتنەوەی رزگاریخوازی کوردستانییەو بۆ خاونە ئەسلىيەکانیان

مادەی يەكەم:

ھەلۇشاندنەوەی دەست بەسەر داگرتن و حىجزىرىنى ئەو مالە نەگوازراوەيەى لەلايەن رېتىمە يەك لەدواى يەكە كانەوە بەرامبەر بەشدارانى بزووتنەوەی رزگاریخوازى کوردستانى و كەس و كاريانەوە لە ۱۹۶۱/۹/۱۱ وە كراوه سەرلەنۈي تۆماركىرىنەوە بەناوى خاونە ئەسلىيەکانیانەوە لە هەرتىمى کوردستانى عىراقدا.

مادەی دووەم:

ئەنجامەكانى بەجىھەيتانى حالەتەكانى ئەو دەست بەسەر داگرتن و حىجزىرىنى لەمادەي يەكەمى ئەم ياسايەدا يە بەم شىيەيە خوارەوە چارەسەر دەكى:

- ۱- ئەو مالە حىجزىراوانەي هيشتا بەناوى خاونە ئەسلىيەکانیانەوەن دەدرىنەوە دەستيابان.
- ب- ئەو مالە دەست بەسەر داگيراوەنمى نەفرۆشراون بەناوى خاونە ئەسلىيەکانیانەوە تۆماردەكىرىنەوە.

۲- ئەگەر مالە دەست بەسەر داگيراوەکان كەوتبوونە لاى كەسانىتكى كەلەپىش راپەرىنەوە يالەدواىي دا کوردستانيان جى هيشتىوو و چۈونەتە پال حكومەت بەناوى خاونە ئەسلىيەکانیانەوە تۆماردەكىرىنەوە.

۳- ئەگەر مولىكە دەست بەسەر داگيراوەكە فروشراپى و هيشتاش هەر بەناوى كېيارى يەكەمەوە بىن و هېيج گۈرېنىيەكى تىدا نەكىرىدىن بەناوى خاونە ئەسلىيەكەوە تۆمار دەكىرىتىمە و ئەم كېيارە مافى ئەۋەشى نېبىيە داواى پارە كېپىنە كەلەخاونى مولىكە كە بىكانەوە.

۴- ئەگەر مولىكە دەست بەسەر داگيراوەكە كەلاوەيەكى چۈل بۇوبىن و كېيارى يەكەم خانووبەرە تىدا كەنەنە ئەسلىيەكە بۇوبىن يەكەمە كەلاوەكە سەرپىشى دەكىرى كە ياخانووبەرە كە بەو پارەيە هەلگۈرىتىمە كە لەوەختى بىناكىرىدىدا تىي چۈوە يانرخى كەلاوەكە بەپىتى رۆژى كارېتىكىرىنى ئەم ياسايەدا لەكېبارى يەكەم وەرىگرى.

۵- ئەگەر ئەو خانووبەرە مولىكى خاونە ئەسلىيەكە بۇوبىن و كېيارى يەكەم رووخاندىيىتى و خانووبەرە تىي لەجىگەدى دروست كەنەنە ئەسلىيەكە بۇوبىن و كېيارى يەكەم رووخاندىيىتى كارېتىكىرىنى ئەم ياسايە لىن وەردەگىرى و خاونە ئەسلىيەكەش بەپىتى بىرگە (۴) ئەم ماددەيە سەرپىشى دەكىرى.

۶- ئەگەر كېيارى يەكەمى مولىكە دەست بەسەر داگيراوەكە (فضلە) يەكى لە لايەنېنىكى رەسمى كەن و خىستېتىيە سەرى (فضلە) كەبەنرخى كېپىنە كەلەخاونى دەكىرىتى

مولکی خاوهنه ئەسلىيەكەی مولکەكە. هەروھا ئەو خانوبەرە بەشى لەسەرى درووست
کراوه بەپىتى نرخى رۆزى ۱۲/۳۱ ۱۹۹۰ دەرىتتى.

٧ - ئەگەر مولکەكە لە كېپارى يەكەمەو دەستاودەستى كردىبوو بۇ كېپارى تر لەگەل
رەچاوكىدىنى حۆكمەكانى ترى ئەم ياسايدا دەگەرىتىتەو بۇ خاوهنه ئەسلىيەكەي و هەر
كېپارەش مافى گەرانەوەي ھەيە بۇ سەر كېپارى پىش خۆى بەو پارەيەي وەرى گرتۇوە.
ئەگەرىش ئەو بۇ ھەر يەكىكىيان نەلوا ئەوا حکومەتى كوردىستان جىڭەي دەگەرىتەو
تەنیا كېپارى يەكەم نەبى و حکومەتىش دەبى بگەرىتەو سەر كېپارى پىشىو.

٨ - ئەگەر مالەدەست بەسەر داگىراوە كە كەلاۋىدەكى بەتال بۇيى و بەھۆى شۇورە بۇنە
كەدنىيەوە دەستى بەسەر داگىراپى و خاوهنه كەي چۈوبىتە پال بزووتنەوەي رىزگارىخوانى
كورد يَا بۇ ھۆيەوە گىراپى لەماوەي جىتىپەجى بۇونى بېپارى (ئەنجۇومەنلى سەركەدايەتى
شۇرشاى زىمارە «۱۲۲۳» ۱۹۸۱/۱۱/۱۳) ئى رۆزى ۱۲۲۴

بېپارەي سەرەوە بەم جۆرە ۵۵:

١ - ئەگەر كەلاۋەكە تا كاتى دەرچۈونى ئەم ياسايدا هيشتا ھەر بەتال بۇ دەرىتەو بەخاوهنه
ئەسلىيەكەي و بەناوېيەوە تۆمار دەكىرى و هەر كېپارىتكىش مافى گەرانەوەي بۇ سەر ئەوەي
پىش خۆى ھەيە بەو پارەيەي لە بىرى نرخەكەيدا داۋىتتى.

ب - ئەگەر كېپارى يەكەمى مولکە دەست بەسەر داگىراوە كە خانوبەرەي لەسەر بىنائىرى بۇو
بەپىتى تۆمارى مولكىدارىي خاوهنه ئەسلىيەكە سەرپىشك دەكىرى لەنیوان ھەلگەرنەوەي
خانوبەرەكە بەنرخەكەي يَا فرۇشتىنى زەوېيەكە بەخاوهنى خانوبەرەكە بەنرخى كاتى
دەرچۈونى ئەم ياسايدا.

ج - ئەگەر كەلاۋەكە خانوبەرەي لەسەر كرابىن و بەپىتى تۆمارى مولكىدارىي خاوهندىتىيەكەي
لەدەست كېپارى يەكەمدا نەمابى، دواكىپار دەبى نرخى كەلاۋەكە بەپىتى كاتى دەرچۈونى ئەم
ياسايدا بىدا بە خاوهنه ئەسلىيەكەوە هەر كېپارىتكىش بۇي ھەيە بگەرىتەو سەرپىش خۆى بەو
پارە زىادەيەي دەيدا.

د - حۆكمەكانى ئەم ياسايدا گشت ئەو كېشانە دەگەرىتەو كە تايىەتن بە دەست بەسەر داگەرنى
كەلاۋە بەھۆى شۇورە بۇنە كەدنىيەوە و كەلهوو بەر لەلايەن ئەو لېزىنانەوەي بەپىتى ماددهى
نۆيەمى ياساى زىمارە «۱۶» ئى سالى ۱۹۹۲ پىتكەتابۇون بېپاريان تىادا دەرچۈو، ئىترسا
گەيشتنى پلەي بنېرى يانەگەيشتن. «٦»

مادەي سەتىيەم:

ئەگەر مالە دەست بەسەر داگىراوەكە خانوبەرە بۇبى و بە (تجاوز) لەسەر زەوى وزارتىك كرابىن كە
مولکى دەولەت ياشارەوانى بۇبى و لەكتى دروستكەرنىدا يادواتى بەرەمولك كەدتى كەوتىپى
و خاوهنه ئەسلىيەكەي مەرجە كانى بەمولك كەرنى تىدا بىن يانى كەلاۋەتى لە باپتە
لەناوچەكەدا كرابىن بەمولكى ئەوانەي وەك ئەمۇن ئەوا ئەو رووپىتو (مساحە) يەي (تجاوز) ئى
كراوه تەسەر لەسنوورى ئەو رووپىسوەي ماوەي بە مولك كەرنى بەوانەي وەك ئەمۇن دراوه لەكتى

جتی به جتی کردنی بپیاره تایبیه کانی به مولک کردنی زهوي وزاره کانی میری و شاره و اني ده کریته مولکی خاوهنه کهی به مهر جیک ئهم خاوهنه ئەسلىيیه خانووبه ره که ئهو پارهی به مولک کردنی بدا بەلايدنی پەيوەندىدار كە ئەوانەی وەك ئەون داویانه.

مادهی چوارم:

ئەگەر ماله دهست بەسەر داگیراوه که مافی (تصرف) کردن بىن بەزهوبییه کى كشتوكاتى يا باخىتكەوه خاوهنه ئەسلىيیه کەی مافی وەرگرتى كرتى ھاوابات (اچر المثل) ئەو ماوهېي دەبىن كەلەلايەن كېپاره کەوه بەكاره تىراوه. هەروهها ئەو خانووبه ره وشنانەي لەسەرى كراون حۆكمە کانى ئەم ياسايىھى بەسەردا جتی به جتی دەكرى.

مادهی پىتىجەم:

۱- ئەگەر ماله دهست بەسەر داگیراوه که لەبابەتى گوازراوه بۇو دەدرىتەوە دەستى خاوهنه ئەسلىيیه کەی و ئەگەر ماله کە ئۆتۆمبىل و مەكىنە بۇو بەناوبىيەوە تۆمار دەكىتەوە.

۲- ئەگەر لەبەر ناوجۇونى ياله هەر ھۆبە كى تر نەتوانرا بىرىتەوە دەست خاوهنه ئەسلىيیه کەی كېپاره کە نرخە کە بەپىتى پۆزى ۱۹۹۰/۱۲/۳۱ لە بېرى دەدا بۇو خاوهنه ئەسلىيیه.

مادهی شەشم:

ئەگەر ماله دهست بەسەر داگیراوه کە كەوتە دەست كەسانى تر پىش دەست بەسەر داگرتنە کەی بەپىتى بەلىتىنىكى نۇوسراو لەلايدن كەس و كارى خاوهنه ئەسلىيیه كەوه و بەناگادارى ئەو خاوهنه لەو كارەي بەلىتىندرە كەو پەلهى خزمایەتى يەكەش نياز پاكى بەو كەسانەي تر رابگەيەننى (تصرف) كەناره كە بەمالە كە بەحۆكمى (تصرف) كردن بە ئىدىعاعى ھۆزى شەرعى دادەنرى و حۆكمى مادده (۱۱۲۰) ئى ياسايى شارستانىي عىتراقى بەسەردا جىتبە جتی دەكىرى و نرخى زهوي و بىنائە بەپىتى پۆزى ۱۹۹۰/۱۲/۳۱ دەكىتە بىنچىنە بۇقىبلاندىن.

مادهی حەوتەم:

ئەو قەرزە نەگۆرانە لە دەفتەرى تۆمارى مولکدارى دا لەسەر ئەو مولکە هەن كە ئەم ياسايى دەيگەرتىتەوە و لە ئەستۆي كېپاره كەدان لەو پارهيدە دەرددە كەن كە ئەنجامى جىتبە جتی كەناره قەرز بۇي ھەيدە دواي مالى ترى قەرزدارە كە بکەۋى.

مادهی ھەشتم:

معامەلەي تۆمار كەردنەوەي ئەوماله دهست بەسەر داگیراوانەي ئەم ياسايى دەيانگەرتىتەوە لەرسىمى تۆمار كەردن و باجى گەرانەوەي مولکدارى دەبەخىرىن.

مادهی نويم:

۱- لەھەر پارىزگايەكدا ليژنەيدك بەسەرۇكايەتىي دادوھرىك كە بەلايدنی كەمدوھ لە پۇلى دووھم بىت و ئەندامىتىسى يارىدەدەرى پارىزگارو بەرىتەبەرى تۆمارى مولکدارى و بەرىتەبەرى مولکە کانى دەولەت پىتكەت و حۆكمە کانى ئەم ياسايى جىتبە جتی دەكا.

۲- بپیاره کانى ليژنە دەشى لەلای دادگاى پىداچۈونەوەي هەرىتىمى كوردىستانى عىتراق لەماوهى

پازده رۆژدا لەرۆژی پیراگەیاندنهوە تانووتى پىتىاچۇونەوەيانلى بىرى.

مادەي دەيدەم:

كار بەھېچ دەقىك ناكىرى كە لەگەل حوكىمەكانى ئەم ياسايدە ناكۆك بى.

مادەي يازدەيدەم:

دەبىن وەزىزە پەيوەندىدارەكان حوكىمەكانى ئەم ياسايدە جىبەجى بىكەن.

مادەي دوازدەيدەم:

ئەم ياسايدە لەرۆژى بلاۋىرىنى دەرىنەوەيەوە لە رۆژنامەي رەسمىدا كارى پى دەكىرى.

نمۇاد ئەحمدە عەزىز ئاغا

و/سەرۆكى ئەنجۇومەنى نىشتمانىي كوردىستانى عىراق